

รายงานการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี

ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๘ – ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับเชิญให้เดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีร่วมกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศญี่ปุ่น เพื่อสืบสานและกระชับความสัมพันธ์ ระหว่างทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์มายาวนานกว่า ๖๐๐ ปี และมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๐ เพื่อความร่วมมือ ระหว่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เช่นกัน คณะกรรมการจึงเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีตามกำหนดวันดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีอันดีอันจะก่อให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาลในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

คณะกรรมการได้จัดทำรายงานการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี ณ ประเทศญี่ปุ่น ฉบับนี้ โดยรวบรวมข้อมูลจากการประชุมทวิภาคีและการพบปะสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของคณะกรรมการ รวมทั้งการเดินทางเยือนในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทั้งทางด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารจัดการศาสนสถาน การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งมรดกวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

รายงานฉบับนี้ คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ จากการเดินทาง ไปเยือนและประชุมทวิภาคีดังกล่าว ซึ่งบันทึกตามลำดับการเดินทางในภารกิจของคณะกรรมการ และคณะกรรมการหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการส่งเสริมกิจการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น

พลตำรวจเอก

(พิชิต ควรถะคุปต์)

ประธานคณะกรรมการการศาสนา
ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
สรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๕
๑.๑ รายชื่อคณะเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี	๕
๑.๒ ความเป็นมา	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์	๕
๑.๔ ข้อมูลทั่วไปของประเทศญี่ปุ่น	๖
ส่วนที่ ๒ การเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี	๒๑
๒.๑ การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมและศาสนสถานในกรุงโตเกียว	๒๑
๒.๒ การประชุมทวิภาคีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๒๗
๒.๒.๑ การประชุม ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงโตเกียว	๒๗
๒.๒.๒ การประชุม ณ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๓๐
๒.๒.๓ การประชุม ณ สำนักงานเทศบาลหมู่บ้านโอชิโนะฮักไก	๓๖
๒.๓ การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมและศาสนสถานในเมืองนาริตะ	๔๐
ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการ	๔๓
๓.๑ ข้อเสนอแนะด้านศาสนา	๔๕
๓.๒ ข้อเสนอแนะด้านวัฒนธรรม	๔๕
๓.๓ ข้อเสนอแนะด้านการท่องเที่ยว	๔๖
๓.๔ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๔๖

สรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับเชิญให้เดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีร่วมกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งประเทศญี่ปุ่นมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่เก่าแก่หลากหลาย มีความงามทางธรรมชาติและมีชื่อเสียงในระดับโลก เช่น ภูเขาไฟฟูจิ และต้นซากุระ เป็นต้น บ้านเมืองของญี่ปุ่นมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาด เพราะคนส่วนมากถูกปลูกฝังให้มีระเบียบวินัย รวมทั้งมีการอนุรักษ์สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมที่ดีมาก ทั้งอาคารบ้านเรือน วัด ศาลเจ้า ปราสาท พระราชวัง และบางแห่งถึงจะถูกทำลายแล้วก็ยังมีการบูรณะขึ้นใหม่ เหมือนกับเป็นของดั้งเดิม อีกทั้งการคมนาคมในประเทศญี่ปุ่นมีความสะดวกสบายสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวในเมืองต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และประเทศญี่ปุ่นนับว่าเป็นประเทศที่มีความปลอดภัย ในการท่องเที่ยวสูงมากประเทศหนึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แหล่งท่องเที่ยวสำคัญและถือเป็นสัญลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่น ก็คือ ภูเขาไฟฟูจิ ซึ่งองค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใต้ชื่อ “ฟูจิซึ่ง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และแหล่งที่มาของความบังดาลใจทางศิลปะ” จึงเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม แห่งที่ ๑๓ และเป็นมรดกโลก แห่งที่ ๑๗ ของประเทศญี่ปุ่น และมีหมู่บ้านโอชิโนะฮัคโคตั้งอยู่ในพื้นที่มรดกโลก ดังกล่าวที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีความโดดเด่นด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งมีการบริหารพัฒนาชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการ ในการศึกษาการอนุรักษ์สืบสาน มรดกศิลปวัฒนธรรมและการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

การเดินทางไปเยือนประเทศญี่ปุ่นของคณะกรรมการในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีอันดีอันจะก่อให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะ การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาลในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยคณะกรรมการ ได้มีการประชุมทวิภาคีกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑. สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงโตเกียว

คณะกรรมการร่วมประชุมและรับฟังบรรยายสรุปด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย กับประเทศญี่ปุ่น จากนายเชิดชาย ไร่ไววิทย์ อัครราชทูตประจำกรุงโตเกียว และนางสาวภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงโตเกียว ซึ่งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์อันดีมาอย่างยาวนาน ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการได้ปรึกษาหารือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงโตเกียว เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ในอนาคต โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นผู้หญิงชาวญี่ปุ่น และกลุ่มเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรกแล้ว ให้เดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยซ้ำอีก จึงมีกลยุทธ์สร้างการรับรู้และสื่อสารภาพลักษณ์ ของประเทศไทยในมุมมองใหม่ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ

๒. องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการการเดินทางไปยังองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Japan National Tourism Organization : JNTO) เพื่อเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนางสาวเรโกะ ฟุจิตะ กรรมการบริหาร และนายชินสึเกะ ซาเทค ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยทราบว่า องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบายการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยวประเทศญี่ปุ่นที่เป็นรูปแบบภาษาไทย และมีเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวในช่วงฤดูธรรมชาติหรือเทศกาลต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น เป็นรูปแบบภาษาไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับรู้และเกิดความสนใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น

๓. หมู่บ้านโอชิโนะฮัคไค

คณะกรรมการการเดินทางไปยังหมู่บ้านโอชิโนะฮัคไค เข้าร่วมประชุมกับนายทาเกอิโอะ อามาโนะ นายกรัฐมนตรี และคณะผู้บริหารเทศบาลโอชิโนะฮัคไค เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน และการบริหารพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งหมู่บ้านโอชิโนะฮัคไค เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใกล้ภูเขาไฟฟูจิ บริเวณทะเลสาบยามานาคาโกะ (Lake Yamanaka-ko) ซึ่งได้รับเลือกเป็น มรดกโลกในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของภูเขาไฟฟูจิ จากการประชุมครั้งนี้ คณะกรรมการได้ทราบข้อมูลว่า หมู่บ้านดังกล่าวมีความโดดเด่นเป็นอันดับ ๑ ของประเทศญี่ปุ่น ในด้านเกษตรกรรม ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และด้านอุตสาหกรรม ทำให้ประชากรไม่ละทิ้งถิ่นฐานไปอยู่ในพื้นที่อื่น นอกจากนี้ยังมีอัตราการเกิดที่สูง ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และผู้บริหารเทศบาลโอชิโนะฮัคไคมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย คณะกรรมการได้เดินทางเยี่ยมชมบริเวณ บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสถานที่สำคัญของหมู่บ้านและเป็นแลนด์มาร์คดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ ๘ บ่อ ได้แก่ บ่อเคงุจิ บ่อโอคามะ บ่อไซโคะนาชิ บ่อโจชิ บ่อวาคุ บ่อนิโกรี บ่อคางามิ และบ่อโซบุ เป็นน้ำที่เกิดจากการละลายของหิมะบนภูเขาไฟฟูจิในช่วงฤดูร้อน และไหลผ่านหินลาวา ที่มีรูพรุน รวมกับแร่ธาตุต่าง ๆ จนทำให้น้ำในบ่อมีความใสสะอาดเป็นพิเศษ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าน้ำในบ่อเหล่านี้ นอกจากจะมีความใสสะอาดและเย็นแล้ว ยังมีความศักดิ์สิทธิ์ที่หากใครได้ดื่มก็จะมีอายุยืนยาวปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

จากการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี ณ ประเทศญี่ปุ่น คณะกรรมการ ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ข้อสังเกตด้านศาสนา

๑.๑ ประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความเร่งรีบเพราะมีการแข่งขันกันมาก ทำให้มีความเครียดและมีปัญหาด้านสุขภาพจิต และสถิติการฆ่าตัวตายสูงมาก สิ่งที่จะช่วยบรรเทาความเครียดได้ ก็คือการปฏิบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เนื่องจากญี่ปุ่นชอบความเร็วให้ได้ผลทันใจ พระพุทธศาสนานิกายเซนจึงเป็นที่นิยม และมีการสร้างนิกายใหม่ ๆ หรือลัทธิใหม่ ๆ ที่ปฏิบัติได้ผลรวดเร็วอีกมาก คนญี่ปุ่นส่วนหนึ่งไม่นับถือศาสนาใดเลย แต่ยึดถือลัทธิการเมืองตามความชอบใจของตน พระนักบวชในญี่ปุ่นสมัยนี้พยายามปรับตัวทำการปฏิรูปวิธีเผยแผ่คำสอน ให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มทำให้ศาสนาใกล้ชิดพุทธศาสนิกชนมากขึ้น

๑.๒ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใจกว้างในเรื่องศาสนา ชาวญี่ปุ่นในปัจจุบันไม่ได้ยึดติดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง พิธีกรรมหรือประเพณีต่าง ๆ ทางศาสนาจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มากกว่าความหมายทางศาสนา ซึ่งคนญี่ปุ่นสามารถปฏิบัติตามประเพณีต่าง ๆ ของศาสนาที่แตกต่างกันได้ โดยไม่มีความรู้สึกขัดแย้งแต่อย่างใด

๒. ข้อสังเกตด้านวัฒนธรรม

๒.๑ คนญี่ปุ่นรักษารากเหง้าของวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยมีการปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีให้แก่เด็ก ในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียน ชุมชนต่าง ๆ ในญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการสืบสานเทศกาลและประเพณีที่สำคัญประจำท้องถิ่นและยังส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรม การทำบุญและอนิเมชั่นในญี่ปุ่นจะมีการนำเสนอเรื่องราวของวันสำคัญต่าง ๆ ในรูปแบบที่สนุกแฝงด้วยความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมผ่านความบันเทิง รวมทั้งผู้ประกอบการต่าง ๆ ได้ร่วมกระตุ้นให้ผู้คนรักษาประเพณีไว้โดยก่อนเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ประมาณหนึ่งเดือนจะมีขนมหรือวัตถุดิบที่ใช้ในเทศกาลสำคัญถูกวางไว้ในมุมหนึ่งที่สามารถมองเห็นได้ง่ายของร้านซูเปอร์มาร์เก็ต

๒.๒ ชุมชนของประเทศญี่ปุ่นใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ใส่ใจต่อการนำเสนอมรดกวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของมรดกวัฒนธรรมและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

๓. ข้อสังเกตด้านการท่องเที่ยว

๓.๑ ประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงเห็นถึงความสำคัญและสร้างบทบาทให้แก่ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เป็นอาสาสมัครดูแลอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น การดูแลการจราจรและความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นมัคคุเทศก์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

๓.๒ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่ปัญหาที่ตามมา อาทิ การลักลอบอยู่อาศัยภายในประเทศญี่ปุ่นเกินระยะเวลาที่กำหนด และการถูกหลอกลวงให้ขนยาเสพติดเข้าไปในประเทศญี่ปุ่น

๓.๓ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบายส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอนาคต อาทิ การสร้างการรับรู้และสื่อสารภาพลักษณ์ในมุมมองใหม่ของประเทศไทยไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิงชาวญี่ปุ่น และกลุ่มเดินทางท่องเที่ยวครั้งแรก รวมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วให้เดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยซ้ำอีก

๓.๔ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีนโยบายการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยวประเทศญี่ปุ่นที่เป็นรูปแบบภาษาไทย และมีเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวในช่วงฤดูธรรมชาติหรือเทศกาลต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น เป็นรูปแบบภาษาไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับรู้และเกิดความสนใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น

๓.๕ ประเทศญี่ปุ่นมีความโดดเด่นในเรื่องของการรักษาอัตลักษณ์ของตัวเองไว้ได้อย่างเข้มงวด มีการดูแลสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบ รวมทั้งมีความต้องการรายได้จากการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและชุมชน

๔. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๔.๑ เห็นควรให้มีการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ในด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว อาทิ การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศไทยกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนหรือส่งบุคลากรด้านวัฒนธรรมและด้านการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น ความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๔.๒ เห็นควรสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะในเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนของทั้งสองประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งสอง

๔.๓ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย อันจะเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของมาตรการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ รายชื่อคณะเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย

๑) พลเอก คณิต สาพิทักษ์	กรรมการ (หัวหน้าคณะเดินทาง)
๒) พลเอก วิชญ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	กรรมการ
๓) พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์	กรรมการ
๔) พลโท กู้เกียรติ ศรีนาคา	กรรมการ
๕) พลตรี พัลลภ เพ็ญฟู	กรรมการ
๖) นายเนติ พันธุ์ชาญสง่า	เลขานุการคณะเดินทาง

๑.๒ ความเป็นมา

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอโทษหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอุปถัมภ์ และคุ้มครองศาสนา การอนุรักษ์ศิลปะ การรักษาประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม อัตลักษณ์ไทยและการท่องเที่ยว ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

การดำเนินงานตามภารกิจข้างต้น คณะกรรมการได้รับเชิญให้ไปเยือนและประชุมทวิภาคีกับหน่วยงานด้านศาสนา ด้านศิลปะและวัฒนธรรมและด้านการท่องเที่ยว ในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจการด้านศาสนา การบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงด้านศาสนา การบริหารงานมรดกวัฒนธรรม การอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน และการท่องเที่ยว ซึ่งควรค่าแก่การศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการได้เป็นอย่างดี

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคีด้านการศาสนา ด้านการบริหารจัดการมรดก วัฒนธรรมการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน และด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของประเทศญี่ปุ่น อันจะนำผลสรุปจากการเยือนและประชุมทวิภาคี มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและปรับใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒) เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีระหว่างคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับหน่วยงานด้านการศาสนา ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยวของประเทศญี่ปุ่น

๓) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศาสนา ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาลในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้น

๑.๔ ข้อมูลทั่วไปของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันตกติดกับคาบสมุทรเกาหลี และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีทะเลญี่ปุ่นกั้น ส่วนทางทิศเหนือติดกับประเทศรัสเซีย มีทะเลโอค็อตสค์ เป็นเส้นแบ่งแดน ตัวอักษรคันจิของชื่อญี่ปุ่นแปลว่าถิ่นกำเนิดของดวงอาทิตย์ จึงทำให้บางครั้งถูกเรียกว่าดินแดนแห่งอาทิตย์อุทัย

ประเทศญี่ปุ่นมีเนื้อที่กว่า ๓๗๗,๙๓๐ ตารางกิโลเมตร นับเป็นอันดับที่ ๖๑ ของโลก หมู่เกาะญี่ปุ่นประกอบไปด้วยเกาะน้อยใหญ่กว่า ๓,๐๐๐ เกาะ เกาะที่ใหญ่ที่สุดก็คือเกาะฮนชู ฮกไกโด คิวชู และชิโกะกุ ตามลำดับ เกาะของญี่ปุ่นส่วนมากจะเป็นหมู่เกาะภูเขา ซึ่งในนั้นมีจำนวนหนึ่งเป็นภูเขาไฟ เช่น ภูเขาไฟฟูจิ ภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศ เป็นต้น ประชากรของญี่ปุ่นมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ ๑๐ ของโลก คือ ประมาณ ๑๒๘ ล้านคน เมืองหลวงของญี่ปุ่น คือ กรุงโตเกียว ซึ่งถ้ารวมบริเวณปริมณฑลเข้าไปด้วยแล้ว จะกลายเป็นเขตเมืองที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่มีประชากรอยู่อาศัยมากกว่า ๓๐ ล้านคน ญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจ โดยมี GDP สูงเป็นอันดับสามของโลกในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ญี่ปุ่นเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ G๘ OECD และ APEC และมีความตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของต่างประเทศ

สันนิษฐานว่ามนุษย์มาอาศัยในญี่ปุ่นครั้งแรกตั้งแต่ยุคหินเก่า การกล่าวถึงญี่ปุ่นครั้งแรกปรากฏขึ้นในบันทึกของราชสำนักจีนตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑ ญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากจีนในหลายด้าน เช่น ภาษา การปกครองและวัฒนธรรม แต่ในขณะเดียวกันมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จึงทำให้ญี่ปุ่นมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นมาจนปัจจุบัน อีกหลายศตวรรษต่อมาญี่ปุ่นรับเอาเทคโนโลยีตะวันตก และนำมาพัฒนาประเทศจนกลายเป็นประเทศที่ก้าวหน้าและมีอิทธิพลมากที่สุดในเอเชียตะวันออก หลังจากแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นก็มีการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองโดยการใช้รัฐธรรมนูญใหม่ ใน พ.ศ. ๒๔๙๐

ยุคโบราณ

สันนิษฐานว่ามนุษย์มาอาศัยในญี่ปุ่นครั้งแรกตั้งแต่ยุคหินเก่า เมื่อประมาณ ๓๕,๐๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช หลังจากนั้นยุคโจมงก็เริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช ผู้คนดำรงชีวิตอยู่ด้วยการล่าสัตว์ มีการพัฒนาวิธีการล่าสัตว์โดยใช้คันธนูและลูกธนู ตลอดจนมีการผลิตภาชนะเครื่องปั้นดินเผาใส่อาหารและเก็บรักษาอาหาร คำว่าโจมงในภาษาญี่ปุ่นแปลว่าลายเชือก ซึ่งมาจากลวดลายเชือกบนภาชนะในยุคนี้ที่ค้นพบในช่วงแรก

ยุคยะโยะอิ เริ่มเมื่อประมาณ ๓๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช เป็นยุคที่ผู้คนเริ่มเรียนรู้วิธีการปลูกข้าว การตีโลหะ ซึ่งได้รับความรู้มาจากผู้อพยพชาวจีนแผ่นดินใหญ่ การกล่าวถึงญี่ปุ่นครั้งแรกปรากฏขึ้นในบันทึกของราชสำนักจีนสมัยราชวงศ์ฮั่น โฮ่วฮั่นชู ในปี ๕๗ ก่อนคริสตกาลซึ่งเรียกชาวญี่ปุ่นว่า วะ ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๘ อาณาจักรที่ทรงอำนาจมากที่สุดในญี่ปุ่น คือ ยะมะโตะโคะกุ ปกครองโดยพระนางฮิเมโกะ ซึ่งเคยส่งคณะทูตไปยังประเทศจีนผ่านทางเกาหลีด้วย

ยุคแรกเริ่มอารยธรรมญี่ปุ่น

ยุคโคะฟุง ซึ่งตั้งชื่อตามสุสานที่นิยมสร้างขึ้นกันในยุคดังกล่าว เริ่มต้นตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๙ จนถึง ๑๒ เป็นยุคที่ญี่ปุ่นเริ่มมีการปกครองแบบราชวงศ์ ซึ่งศูนย์กลางการปกครองอยู่บริเวณภาคคันไซ ในยุคนี้นี้พระพุทธรูปได้เข้ามาจากคาบสมุทรเกาหลีสู่หมู่เกาะญี่ปุ่น แต่พระพุทธรูปและพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่นหลังจากนั้นได้รับอิทธิพลจากจีนเป็นหลัก เจ้าชายโซโตะกุทรงส่งคณะราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน ญี่ปุ่นจึงได้รับนวัตกรรมจากแผ่นดินใหญ่มาเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังทรงตรารัฐธรรมนูญสิบเจ็ดมาตรา ซึ่งเป็นกฎหมายญี่ปุ่นฉบับแรกอีกด้วย และในที่สุดพระพุทธรูปก็ได้รับการยอมรับมากขึ้นตั้งแต่สมัยอะซึกะ

ยุคนะระ (พ.ศ. ๑๒๕๓ - ๑๓๓๗) เป็นยุคแรกที่มีการก่อตัวเป็นอาณาจักรที่เข้มแข็ง มีการปกครองอย่างเป็นระบบให้เห็นได้อย่างชัดเจน โดยการนำระบอบการปกครองมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ ศูนย์กลางการปกครองในขณะนั้นก็คือเฮโจเกียวหรือจังหวัดนะระในปัจจุบัน ในยุคนะระเริ่มพบการเขียนวรรณกรรม เช่น โคะจิกิ (พ.ศ. ๑๒๕๕) และนิฮงโชะกิ (พ.ศ. ๑๒๖๓) เมืองหลวงถูกย้ายไปที่นะงะโอะกะเกียวเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ และถูกย้ายอีกครั้งไปยังเฮอังเกียว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของยุคเฮอัง

ระหว่าง พ.ศ. ๑๓๓๗ จนถึง พ.ศ. ๑๗๒๘ ซึ่งเป็นยุคเฮอังนั้น ถือได้ว่าเป็นยุคทองของญี่ปุ่น เนื่องจากเป็นยุคสมัยที่วัฒนธรรมของญี่ปุ่นเองเริ่มพัฒนาขึ้น สิ่งที่เห็นได้อย่างชัดมากที่สุด คือ การประดิษฐ์ตัวอักษร ฮิระงะนะ ซึ่งทำให้เกิดวรรณกรรมที่แต่งโดยตัวอักษรนี้เป็นจำนวนมาก เช่น ในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ได้มีการแต่งนวนิยายเรื่องนิทานเก็นจิ ซึ่งเป็นนิยายที่บรรยายเกี่ยวกับการใช้ชีวิตการปกครองของตระกูลฟูจิวาระ และบทกลอนที่ถูกใช้เป็นเนื้อเพลงของเพลงชาติญี่ปุ่น คิมิงะโยะ ก็ถูกแต่งขึ้นในช่วงนี้เช่นเดียวกัน

ยุคศักดินา

ยุคศักดินาญี่ปุ่นเริ่มต้นจากการที่ผู้ปกครองทางการทหารเริ่มมีอำนาจขึ้น พ.ศ. ๑๗๒๘ หลังจากการพ่ายแพ้ของตระกูลไทระ มินะโมะโตะ โนะ โยะริโตะโมะ ได้แต่งตั้งตนเองเป็นโชกุน และสร้างรัฐบาลทหารในเมืองคะมะกุระ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของยุคคะมะกุระมีการปกครองแบบศักดินา แต่รัฐบาลคะมะกุระก็ไม่สามารถปกครองทั้งประเทศได้ เพราะราชวงศ์ยังคงมีอำนาจอยู่ในภาคตะวันตก หลังจาก

การเสียชีวิตของโชกุนโยชิโตะโมะ ตระกูลโฮโจได้ขึ้นมาเป็นผู้สำเร็จราชการให้โชกุน รัฐบาลคะมะกุระสามารถต่อต้านการรุกรานของจักรวรรดิมองโกล ใน พ.ศ. ๑๘๑๗ และพ.ศ. ๑๘๒๔ โดยได้รับความช่วยเหลือจากพายุคะมิกะเซะ ซึ่งทำให้กองทัพมองโกลประสบความเสียหายอย่างมาก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลคะมะกุระก็อ่อนแอลงจากสงครามครั้งนี้ จนในที่สุดต้องสูญเสียอำนาจให้แก่จักรพรรดิโกะ-ไดโจะ ผู้ซึ่งพ่ายต่ออะชิกะงะ ทะกะอูจิในเวลาต่อมาไม่นาน อะชิกะงะ ทะกะอูจีย้ายรัฐบาลไปตั้งที่มูโระมะชิ (เคียวโตะ) จึงได้ชื่อว่ายุคมูโระมะชิ ในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ ๒๐ อำนาจของโชกุนเริ่มเสื่อมลงและเกิดสงครามกลางเมืองขึ้น เพราะบรรดาเจ้าแคว้นต่างสู้รบเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ ซึ่งทำให้ญี่ปุ่นเข้าสู่ยุคสงครามที่เรียกว่ายุคเซ็งโงะกุ

ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๒๑ มีพ่อค้าและมิชชันนารีจากโปรตุเกสเดินทางมาถึงญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก และเริ่มการค้าขายและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างญี่ปุ่นกับโลกตะวันตก (การค้าไหมปั่น) สงครามดำรงอยู่หลายสิบปี จนโอะดะ โนะบุนะงะเอาชนะเจ้าครองแคว้นอื่นหลายคน โดยใช้เทคโนโลยีและอาวุธของยุโรปและเกือบจะรวมประเทศญี่ปุ่นให้เป็นปึกแผ่นได้แล้ว เมื่อเขาถูกลอบสังหารใน พ.ศ. ๒๑๒๕ โทะโยะโตะมิ อิเดะโยะชิ ผู้สืบทอดเจตนาธรรมต่อมาสามารถปราบปรามบ้านเมืองให้สงบได้ใน พ.ศ. ๒๑๓๓ อิเดะโยะชิรุกรานคาบสมุทรเกาหลีถึง ๒ ครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จนเมื่อเสียชีวิตลงใน พ.ศ. ๒๑๔๑ ญี่ปุ่นก็ถอนทัพ

หลังจากอิเดะโยะชิถึงแก่อสัญกรรม โทะกุงะวะ อิเอะยะซุ ตั้งตนเองขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนบุตรชายของอิเดะโยะชิ โทะโยะโตะมิ อิเดะโยะริ เพื่อที่จะได้อำนาจทางการเมืองและการทหาร อิเอะยะซุเอาชนะไต่เมียวต่าง ๆ ได้ในยุทธการเซะกิงะฮะระใน พ.ศ. ๒๑๔๓ จึงขึ้นเป็นโชกุนใน พ.ศ. ๒๑๔๖ และก่อตั้งรัฐบาลใหม่ที่นครเอะโดะ ยุคเอะโดะจึงเริ่มต้นขึ้น รัฐบาลโชกุนโทะกุงะวะได้ใช้วิธีหลายอย่าง เช่น บุกโชฮัตโต เพื่อควบคุมไต่เมียวทั้งหลาย ใน พ.ศ. ๒๑๘๒ รัฐบาลเริ่มนโยบายปิดประเทศและใช้นโยบายนี้อย่างไม่เข้มงวดต่อเนื่องถึงประมาณสองร้อยห้าสิบปี ในระหว่างนี้ ญี่ปุ่นศึกษาเทคโนโลยีตะวันตกผ่านการติดต่อกับชาวต่างชาติ สามารถเข้ามาที่เกาะเดจิมะ (ในเมืองนะงะซะกิ) เท่านั้น ความสงบสุขจากการปิดประเทศเป็นเวลานานทำให้ชนที่อยู่ใต้อำนาจปกครองอย่างเช่นชาวเมืองได้มีโอกาสที่จะประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาในทางของตนเอง ในยุคเอะโดะนี้ยังมีการเริ่มต้นการให้ศึกษาประชาชนเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย แต่ญี่ปุ่นก็ถูกกดดันจากประเทศตะวันตกให้เปิดประเทศอีกครั้ง ในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๓๙๗ พลเรือจัตวา แมทธิว ซี. เพอร์รี และกองเรือดำน้ำของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาบุกมาถึงญี่ปุ่นเพื่อบังคับให้เปิดประเทศด้วยสนธิสัญญาสัมพันธไมตรีกับประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นญี่ปุ่นก็ต้องทำสนธิสัญญาแบบเดียวกันกับประเทศตะวันตกอื่น ๆ ซึ่งสนธิสัญญาเหล่านี้ทำให้ญี่ปุ่นประสบปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เพราะการเปิดประเทศและให้สิทธิพิเศษกับชาวต่างชาติทำให้ชาวญี่ปุ่นจำนวนมากไม่พอใจต่อรัฐบาลเอะโดะ และเกิดกระแสเรียกร้องให้คืนอำนาจอธิปไตยแก่องค์จักรพรรดิ (ซึ่งเรียกว่าการปฏิรูปเมจิ) จนในที่สุดรัฐบาลเอะโดะก็หมดอำนาจลง

ยุคใหม่

ในยุคเมจิ รัฐบาลใหม่ภายใต้การปกครองของสมเด็จพระจักรพรรดิเมจิได้ย้ายฐานอำนาจขององค์จักรพรรดิมายังเอะโดะ และเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงจากเอะโดะเป็นโตเกียว มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองตามแบบตะวันตก เช่น บังคับใช้รัฐธรรมนูญใน พ.ศ. ๒๔๔๓ และก่อตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

โดยใช้ระบบสองสภา นอกจากนี้ จักรวรรดิญี่ปุ่นยังสนับสนุนการรับเอาวิทยาการจากประเทศตะวันตก และทำให้มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก จักรวรรดิญี่ปุ่นเริ่มมีความขัดแย้งทางทหารกับประเทศข้างเคียงเมื่อพยายามขยายอาณาเขต หลังจากที่ได้ชัยชนะในสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่หนึ่ง (พ.ศ. ๒๔๓๗ - ๒๔๓๘) และสงครามรัสเซีย - ญี่ปุ่น (พ.ศ. ๒๔๔๗-๒๔๔๘) ญี่ปุ่นก็ได้อำนาจปกครองไต้หวัน เกาหลี และตอนใต้ของเกาะซาคาลิน

สงครามโลกครั้งที่หนึ่งทำให้ญี่ปุ่นซึ่งอยู่ฝ่ายไตรภาคี ผู้ชนะ สามารถขยายอำนาจและอาณาเขตต่อไปอีก ญี่ปุ่นดำเนินนโยบายขยายดินแดนต่อไปโดยการครอบครองแมนจูเรีย ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ และเมื่อถูกนานาชาติประณามในการครอบครองดินแดนนี้ ญี่ปุ่นก็ลาออกจากสันนิบาตชาติในสองปีต่อมา ในปี ค.ศ. ๑๙๓๖ ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาต่อต้านองค์การคอมมิวนิสต์สากลกับนาซีเยอรมนี และเข้าร่วมกับฝ่ายอักษะในปี ค.ศ. ๑๙๔๑

ในยุคสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้เสริมสร้างอำนาจทางการทหารให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น หลังจากญี่ปุ่นถูกกีดกันทางการค้าจากสหรัฐอเมริกา ต่อมาจึงได้เปิดฉากสงครามในแถบเอเชียแปซิฟิก (ซึ่งรู้จักกันทั่วไปในชื่อสงครามมหาเอเชียบูรพา) ในวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยการโจมตีฐานทัพเรือสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ล และการยกทัพเข้ามายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นดินแดนอาณานิคมของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์ ตลอดสงครามครั้งนั้นญี่ปุ่นสามารถยึดครองประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ทั้งหมด แต่หลังจากที่ญี่ปุ่นพ่ายแพ้ให้แก่สหรัฐอเมริกาในการรบทางน้ำในมหาสมุทรแปซิฟิกหลังจุกยุทธนาวีแห่งมิดเวย์ (พ.ศ. ๒๔๘๕) ญี่ปุ่นก็ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังไม่ยอมแพ้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตรโดยง่าย เมื่อต้องเผชิญหน้ากับระเบิดปรมาณูของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถูกทิ้งที่เมืองฮิโรชิมาและนะงะซะกิ (ในวันที่ ๖ และ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ตามลำดับ) และการรุกรานของสหภาพโซเวียต (วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๘) ญี่ปุ่นจึงประกาศยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ปีเดียวกัน สงครามทำให้ญี่ปุ่นต้องสูญเสียพลเมืองนับล้านคนและทำให้อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเสียหายอย่างหนัก ฝ่ายสัมพันธมิตรซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกาได้ส่งพลเอก ดักลาส แมกอาร์เธอร์ เข้ามาควบคุมญี่ปุ่นตั้งแต่หลังสงคราม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ญี่ปุ่นเริ่มใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งเน้นเรื่องประชาธิปไตยอิสระ การควบคุมญี่ปุ่นของฝ่ายสัมพันธมิตรสิ้นสุดเมื่อมีการลงนามในสนธิสัญญาซานฟรานซิสโก ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ และญี่ปุ่นได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ หลังจากสงครามญี่ปุ่นสามารถพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยอัตราการเจริญเติบโตที่สูงมากจนกลายเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลก แต่การเติบโตก็หยุดในช่วง พ.ศ. ๒๕๓๐ เมื่อญี่ปุ่นเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยหลังพองสบู่แตก เศรษฐกิจที่ถดถอยต่อเนื่องยาวนานกว่าสิบปีมีที่ท้าวว่าจะฟื้นตัวขึ้นในต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๖ แต่กลับประสบปัญหาอีกครั้งเมื่อเกิดวิกฤติทางการเงินใน พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นหมู่เกาะซึ่งมีจำนวนมากกว่า ๓,๐๐๐ เกาะ อยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิกทางตะวันออกเฉียงของทวีปเอเชีย เกาะที่สำคัญเรียงจากเหนือไปได้ ได้แก่ ฮกไกโด ฮนชู ชิโกกุ และคีวชู นอกจากนี้ยังมีหมู่เกาะริวกิวทางตอนใต้ของเกาะคีวชู ซึ่งเกาะทั้งหมดนี้เรียกรวมกันว่าหมู่เกาะญี่ปุ่น ญี่ปุ่นถูกล้อมรอบด้วยทะเลทุกด้าน ได้แก่ ทะเลโอค็อตสค์ทางเหนือ ทะเลญี่ปุ่นทางตะวันตก ทะเลจีนตะวันออกทางตะวันออกเฉียงใต้ ทะเลฟิลิปปินส์ทางใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกทางตะวันออก พื้นที่ประมาณ

ร้อยละ ๗๐ เป็นภูเขา ซึ่งไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำการเพาะปลูกได้ เพราะมีลักษณะสูงชัน และมีโอกาสที่จะเกิดดินถล่มจากแผ่นดินไหวหรือฝนที่ตกหนัก ประชากรญี่ปุ่นส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งอย่างหนาแน่น และทำให้เมืองสำคัญในญี่ปุ่นมีประชากรหนาแน่นมาก ใน พ.ศ. ๒๕๔๘ ญี่ปุ่นมีป่าไม้ร้อยละ ๖๖.๔ พื้นที่ทางการเกษตรร้อยละ ๑๒.๖ อาคารร้อยละ ๔.๙ พื้นน้ำร้อยละ ๓.๕ ถนนร้อยละ ๓.๕ และอื่น ๆ ร้อยละ ๙

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ในวงแหวนแห่งไฟ บริเวณรอยต่อระหว่างแผ่นเปลือกโลก ๓ แผ่น ทำให้เกิดแผ่นดินไหวความรุนแรงต่ำบ่อย ๆ และยังมีแผ่นดินไหวความรุนแรงสูงที่ทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหลายครั้งในศตวรรษที่ผ่านมา เช่น เหตุการณ์แผ่นดินไหวในชูเอะสึ พ.ศ. ๒๕๔๗ และแผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิในโทโฮะกุ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้น นอกจากนี้การที่ญี่ปุ่นตั้งอยู่ในบริเวณวงแหวนแห่งไฟยังทำให้ญี่ปุ่นมีบ่อน้ำพุร้อนจำนวนมากทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ถูกพัฒนาให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวภูเขาฟูจิซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในญี่ปุ่นก็เป็นภูเขาไฟ หมู่เกาะญี่ปุ่นวางตัวยาวในแนวเหนือใต้ จึงทำให้มีลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันมาก ประเทศญี่ปุ่นสามารถแบ่งเขตภูมิอากาศออกเป็น ๖ เขต คือ

(๑) ฮอกไกโด : พื้นที่ตอนเหนือสุดของประเทศมีสภาพอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี แม้จะมีหยาดน้ำฟ้าไม่มาก แต่ในฤดูหนาวก็มีหิมะปกคลุมทั่วทั้งเกาะ

(๒) ทะเลญี่ปุ่น : ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลทางตะวันตกของเกาะฮนชู ลมตะวันตกเฉียงเหนือที่พัดผ่านในช่วงฤดูหนาวทำให้มีหิมะตกมาก ในช่วงฤดูร้อนอากาศมักจะเย็นกว่าฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก แม้ว่าบางครั้งจะเกิดปรากฏการณ์เฟห์นที่ทำให้อากาศร้อนมากผิดปกติ

(๓) ที่สูงตอนกลาง : อุณหภูมิระหว่างฤดูร้อนและฤดูหนาวและระหว่างกลางวันและกลางคืนมีความแตกต่างมาก

(๔) ทะเลเซโตะ : ภูเขาบริเวณชูโงะกุและชิโกะกุช่วยป้องกันบริเวณทะเลเซโตะจากลมฤดูต่าง ๆ ทำให้บริเวณนี้มีอากาศอบอุ่นและมีฝนตกน้อยตลอดทั้งปี

(๕) ชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก : ตั้งอยู่ชายฝั่งมหาสมุทรทางตะวันออกของประเทศ ในฤดูหนาวมีอากาศที่หนาวเย็นแต่ไม่ค่อยมีหิมะตก ในฤดูร้อนมีอากาศร้อนและชื้นเพราะลมตะวันออกเฉียงใต้

(๖) หมู่เกาะตะวันตกเฉียงใต้ : หมู่เกาะริวกิวมีอุณหภูมิถึงเขตร้อน คือ อากาศอุ่นในฤดูหนาวและร้อนในฤดูร้อน มีฝนตกมากและมีไต้ฝุ่นผ่านมาในช่วงเปลี่ยนฤดู

ทั้งนี้ ฤดูฝนหลักเริ่มต้นขึ้นในเดือนพฤษภาคมที่โอะกินะวะ และจึงค่อย ๆ ไต่ขึ้นไปจนถึงฮอกไกโดในปลายเดือนกรกฎาคม บนเกาะฮนชูฤดูฝนจะเริ่มในกลางเดือนของเดือนมิถุนายน มีระยะเวลาประมาณเดือนครึ่ง และในช่วงปลายฤดูร้อนจนถึงต้นฤดูใบไม้ร่วงมักมีไต้ฝุ่นพัดผ่าน โดยเฉลี่ยจะมีไต้ฝุ่นพัดเข้าใกล้ญี่ปุ่นปีละ ๑๑ ลูก

เศรษฐกิจของประเทศญี่ปุ่น

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้รับความบอบช้ำจากสงครามเป็นอย่างมาก แต่ก็สามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วเพราะปัจจัยหลายอย่างเช่นการทำงานที่ดีของรัฐบาล แรงงานที่ถูกและมีคุณภาพ อัตราการออมและการลงทุนที่สูง ในช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๒๐ เป็นช่วงที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นเติบโตอย่างมาก อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๕๐๐ ๒๕๑๐ และ ๒๕๒๐ เฉลี่ยร้อยละ ๑๐, ๕ และ ๔ ตามลำดับ โดยได้รับการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ช่วง

ต้นพุทธทศวรรษที่ ๒๕๑๐ ญี่ปุ่นประสบปัญหาค่าเงินเยนแข็งตัวจนทำให้บริษัทจำนวนมากย้ายฐานการผลิตออกไปนอกประเทศ หลังจากเกิดฟองสบู่แตกต้นพุทธทศวรรษที่ ๒๕๓๐ เศรษฐกิจก็เริ่มชะลอตัว และส่งผลกระทบต่อเนื่องตลอดพุทธทศวรรษที่ ๒๕๓๐ รัฐบาลพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยวิธีต่าง ๆ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และยิ่งถูกซ้ำเติมจากผลกระทบของเศรษฐกิจชะลอตัวในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ สภาพเศรษฐกิจหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ดูเหมือนจะฟื้นตัวขึ้นจากตัวเลขการขยายตัวของจีดีพีที่สูงขึ้น แต่ญี่ปุ่นก็กลับประสบปัญหาครั้งเมื่อเกิดวิกฤติทางการเงินที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก แม้ว่าธุรกิจภาคการเงินของญี่ปุ่นได้รับผลกระทบน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เพราะทศวรรษแห่งภาวะเศรษฐกิจซบเซาที่ทำให้ญี่ปุ่นระมัดระวังในการลงทุนมากขึ้น แต่การที่ญี่ปุ่นพึ่งพาการส่งออกรถยนต์และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์มากเกินไปก็ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และทำให้เกิดปัญหาการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ญี่ปุ่นมีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ ๒ ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา เมื่อวัดด้วยจีดีพีก่อนปรับอัตราเงินเฟ้อ (ประมาณ ๔.๕ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ) และอันดับที่ ๓ รองจากสหรัฐอเมริกาและจีน เมื่อวัดด้วยอำนาจการซื้อ ญี่ปุ่นมีกำลังการผลิตที่สูงและเป็นประเทศต้นกำเนิดของผู้ผลิตชั้นนำที่ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น รถยนต์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร เหล็กกล้า โลหะนอกกลุ่มเหล็ก เรือ สารเคมี เป็นต้น

จากข้อมูลใน พ.ศ. ๒๕๔๘ แรงงานของประเทศญี่ปุ่นมีจำนวน ๖๖.๗ ล้านคน ญี่ปุ่นมีอัตราว่างงานที่ต่ำคือประมาณร้อยละ ๔ ค่าจีดีพีต่อหัวไม่ว่าการทำงานอยู่ในอันดับที่ ๒๐ ของโลกใน พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นอันดับ ๑ ของเอเชีย บริษัทใหญ่ของญี่ปุ่นหลายแห่งมีชื่อเสียงไปทั่วโลก เช่น โตโยต้า โซนี่ เอ็นทีที โดโคโม แคนนอน ฮอนด้า ทาเคดา นินเท็นไดนิปปอน สตีล และ เซเว่น อีเลฟเว่น ญี่ปุ่นเป็นต้นกำเนิดของธนาคารที่ใหญ่ที่สุดหลายแห่ง ตลาดหลักทรัพย์โตเกียวซึ่งมักจะเป็นที่รู้จักเพราะดัชนีนิเคอิมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของโลกเมื่อวัดด้วยมูลค่าตลาด

ญี่ปุ่นมีลักษณะเฉพาะในการทำธุรกิจหลายอย่าง เช่น เคนเรสหรือระบบเครือข่ายบริษัทจะมีอิทธิพลในเชิงธุรกิจ การจ้างงานตลอดชีวิตและการเลื่อนขั้นตามความอาวุโสจะพบเห็นได้ทั่วไป บริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจจะถือหุ้นของกันและกัน ผู้ถือหุ้นมักจะไม่มึบทบาทกับการบริหารของบริษัท แต่ในปัจจุบันญี่ปุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงออกจากระบบเก่า ๆ เหล่านี้ ใน พ.ศ. ๒๕๔๘ พื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรกรรมมีเพียงร้อยละ ๑๒.๖ และมีประชากรที่ประกอบกรเกษตรเพียงร้อยละ ๖.๖ เท่านั้น ผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตได้มากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ได้แก่ ไหม กะหล่ำปลี ข้าว มัน และชา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารถึงร้อยละ ๖๐ จึงเป็นประเทศที่มีอัตราการเลี้ยงตนเองค่อนข้างต่ำ ในระยะหลังกระแสความกังวลเรื่องความปลอดภัยของอาหารทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในประเทศเป็นที่ต้องการมากขึ้น

โครงสร้างพื้นฐานของประเทศญี่ปุ่น

ใน พ.ศ. ๒๕๔๘ ร้อยละ ๕๐ ของพลังงานที่ใช้ในญี่ปุ่นผลิตจากปิโตรเลียม ร้อยละ ๒๐ จากถ่านหิน ร้อยละ ๑๔ จากก๊าซธรรมชาติ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากนิวเคลียร์มีปริมาณหนึ่งในสี่ของการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด แต่หลังจากเกิดเหตุอุบัติเหตุนิวเคลียร์ฟูกูชิมะไดอิจิรัฐบาลญี่ปุ่นก็วางแผนที่จะเลิกใช้พลังงานนิวเคลียร์ภายในทศวรรษที่ ๒๕๗๐

ญี่ปุ่นมีบริษัทรถไฟหลายแห่ง เช่น กลุ่มบริษัทรถไฟญี่ปุ่น รถไฟฮังคิว รถไฟเซบู และบริษัทเคโอ ซึ่งแข่งขันกันด้านบริการในพื้นที่ต่าง ๆ ปัจจุบันที่รถไฟชิงกันเซ็งซึ่งเปิดใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๗ มีเครือข่ายเชื่อมโยงเมืองหลักเกือบทั่วประเทศ รถไฟของญี่ปุ่นเป็นที่รู้จักในเรื่องตรงต่อเวลา ทางรถไฟญี่ปุ่น ระยะทางรวมทั้งสิ้น ๒๓,๔๗๔ กิโลเมตร ทางด่วนแห่งชาติของประเทศญี่ปุ่นมีระยะทางทั้งสิ้น ๑๑,๕๒๐ กิโลเมตร การเดินทางโดยเครื่องบินเป็นที่นิยมและมีสนามบิน ๑๗๓ แห่งทั่วประเทศ สนามบินฮานาเดะที่ส่วนใหญ่ให้บริการเที่ยวบินภายในประเทศเป็นสนามบินที่หนาแน่นที่สุดในเอเชีย สนามบินนานาชาติที่สำคัญ ได้แก่ สนามบินนาริตะ สนามบินคันไซ และสนามบินนานาชาตินาโงยา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศแนวหน้าในการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์โดยมีภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุนหลัก ญี่ปุ่นมีจำนวนการขอสิทธิบัตรเป็นอันดับ ๓ ของโลก ตัวอย่างของผลงานทางเทคโนโลยีของญี่ปุ่นที่สำคัญ ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ เครื่องจักร วิศวกรรมด้านแผ่นดินไหวที่สร้างขึ้นเพื่อความอยู่รอด สารเคมี สารกึ่งตัวนำ และเหล็ก เป็นต้น ญี่ปุ่นเป็นผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่ที่สุด เป็นอันดับ ๓ ของโลก เป็นประเทศต้นกำเนิดของบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ ๖ บริษัทจากผู้ผลิต ๑๕ บริษัทที่ใหญ่ที่สุด และผู้ผลิตสารกึ่งตัวนำ ๗ บริษัทจาก ๒๐ บริษัทที่ใหญ่ที่สุด ญี่ปุ่นยังเป็นหนึ่งในผู้นำในการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม รถยนต์ไฮบริด ซึ่งได้เทคโนโลยีมาจากเยอรมนี อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ของฮอนด้าและโตโยต้าเป็นที่ยอมรับว่าประหยัดพลังงานมากที่สุดและปล่อยควันเสียได้น้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามของเทคโนโลยีระบบไฮบริด และญี่ปุ่นมีจำนวนสิทธิบัตรในด้านเซลล์เชื้อเพลิงเป็นอันดับหนึ่งของโลก

องค์การสำรวจอวกาศญี่ปุ่นเป็นหน่วยงานวิจัยและพัฒนาทางด้านอวกาศ สังเกตการณ์ทางดาราศาสตร์และจักรวาลวิทยาของญี่ปุ่น และเป็นหนึ่งในสมาชิกของโครงการความร่วมมือการสร้างสถานีอวกาศนานาชาติและโมดูลคิโบ

การแบ่งเขตการปกครองของประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ๒ ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งญี่ปุ่นแบ่งเขตการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๘ ภูมิภาค ๔๗ จังหวัด (Prefecture) รวมกรุงโตเกียว (Tokyo Metropolis) ด้วย โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดจะแยกออกเป็น นคร เมือง และหมู่บ้าน แบ่งตามเขตแดนที่ติดกันที่มีวัฒนธรรมและสำเนียงการพูดใกล้เคียงกัน กรุงโตเกียวที่มีเขตการปกครองเฉพาะในส่วนใจกลาง ๒๓ เขต นอกเหนือไปจากเขตชานกรุง ซึ่งประกอบด้วย ๒๗ นคร ๕ เมือง และ ๘ หมู่บ้าน รัฐบาลญี่ปุ่นได้พยายามกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรีของนครขนาดใหญ่ เมืองและหมู่บ้าน ตลอดจนสมาชิกสภาส่วนท้องถิ่นทุกระดับ มาจากการเลือกตั้ง

สกโกโต	โทโฮะกุ	คันโต	ซุน
1. สกโกโต	2. อาโอโมริ 3. ฮิวาเตะ 4. มียางิ 5. อากิตะ 6. ยามาغاتะ 7. ฟุกุชิมะ	8. ฮิราซากิ 9. โทจิจิ 10. กุมมะ 11. ไชตามะ 12. ชิบะ 13. โตเกียว 14. คานางาวะ	15. นิงาตะ 16. โทยามะ 17. อิซึกะวะ 18. ฟุกุอิ 19. ยามานาชิ 20. นางาโนะ 21. กิฟุ 22. ชิซุโอกะ 23. ไอจิ
คันไซ	ชูโงกุ	ชิโกกุ	คีวชูและโอกินาวะ
24. มิเอะ 25. ชิงะ 26. เกียวโต 27. โอซากะ 28. เฮียวโงะ 29. นาระ 30. วากายามะ	31. ทตโตริ 32. ซึมาเนะ 33. โอคายามะ 34. ฮิโรชิมะ 35. ยามางูจิ	36. โทกูชิมะ 37. คางาวะ 38. เอฮิเมะ 39. โคจิ	40. ฟุกุโอกะ 41. ซางะ 42. นางาซากิ 43. คูมาโมโตะ 44. โออิตะ 45. มียาซากิ 46. คาโงชิมะ 47. โอกินาวะ

ภายใต้รัฐธรรมนูญโดยมีรัฐสภาเป็นสถาบันสูงสุดของรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐสภาเป็นระบบ ๒ สภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (House of Councillor) สมเด็จพระจักรพรรดิองค์ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ (His Majesty Emperor Akihito) นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน คือ นายชินโซ อาเบะ สำหรับนายชินโซ อาเบะ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ และเคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐ และเข้ารับตำแหน่งประธานพรรคเสรีนิยมประชาธิปไตย หรือ LDP เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๕

รัฐสภาญี่ปุ่น

<u>สภาผู้แทนราษฎร</u>	(House of Representatives หรือ ชูงิอิง)
ชื่อรัฐสภา	สภาไดเอท (Diet หรือ Kokkai)
จำนวนสมาชิก	๔๖๕ คน มาจากการเลือกตั้งทางตรง
จำนวนสมาชิกสตรี	๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๑
วาระการดำรงตำแหน่ง	๔ ปี
การเลือกตั้งครั้งล่าสุด	วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๐
ประธานสภาผู้แทนราษฎร	นายทาดะโมริ โอชิมะ (Mr. Tadamori Oshima) ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมัยที่สองเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	นายชินจิ มุกะ โอนะ (Mr. Shinji Muko-ono)
<u>วุฒิสภา</u>	(House of Councillors หรือ ชังงิอิง)
ชื่อรัฐสภา	วุฒิสภา (Sangiin)
จำนวนสมาชิก	๒๔๒ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง
จำนวนสมาชิกสตรี	จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๖

วาระการดำรงตำแหน่ง	๖ ปี และกำหนดให้กึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาหมดวาระในการดำรงตำแหน่งทุก ๆ ๓ ปี ดังนั้นทุกๆ ๓ ปี จะมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
ประธานวุฒิสภา	นาย Chuichi Date ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
เลขาธิการวุฒิสภา	นาย Satoru Gohara ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙
การเลือกตั้งครั้งล่าสุด	วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙

การเลือกตั้งวุฒิสภา ๒๕๕๙

การเลือกตั้งวุฒิสภาญี่ปุ่นครั้งล่าสุดจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยผลการเลือกตั้งพรรครัฐบาลญี่ปุ่นชนะการเลือกตั้งวุฒิสภา โดยได้ที่นั่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของสภา ขาดไปเพียง ๑ ที่นั่ง ก็จะสามารถยุบญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งผลการเลือกตั้งวุฒิสภาในครั้งนี้ช่วยเสริมให้ฐานการเมืองของนายกรัฐมนตรี ซินโซ อะเบะ เข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยพรรคเสรีนิยมประชาธิปไตย หรือ LDP ของนายกรัฐมนตรี ซินโซ อะเบะ ได้รับเลือก ๕๖ ที่นั่ง และเมื่อรวมกับที่นั่งในส่วนที่ไม่มีการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรค LDP เพียงพรรคเดียวก็มีเสียงมากเกินครึ่งหนึ่งของวุฒิสภา

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรค LDP และพรรคพันธมิตร รวม ๔ พรรค ที่มีแนวคิดต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้ตั้งเป้าหมายที่นั่งเกินกว่า ๒ ใน ๓ ของสภา ซึ่งสามารถเสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้กองทัพญี่ปุ่นมีบทบาททางทหารมากยิ่งขึ้นได้ ก่อนที่จะจัดให้ประชาชนลงประชามติต่อไป ซึ่งพรรค LDP และพรรคพันธมิตรได้ที่นั่งเกินกว่า ๒ ใน ๓ ของสภาตามต้องการ แต่พรรคพันธมิตรที่ต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญขาดที่นั่งไปเพียง ๑ ที่นั่งเท่านั้น เนื่องจากพรรค “โคโคโร” พรรคการเมืองขนาดเล็กซึ่งเดิมคาดว่าจะได้ที่นั่ง ๑-๓ ที่นั่ง กลับไม่ได้รับเลือกแม้แต่คนเดียว

นายกรัฐมนตรี ซินโซ อะเบะ แกลงหลังทราบผลการเลือกตั้งว่าได้ยืนยันความเชื่อมั่นของประชาชนต่อนโยบายเศรษฐกิจ “อะเบะโนมิกส์” ส่วนการแก้ไขหรือทบทวนรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่สามารถถกเถียงกันได้รัฐสภาต่อไป และจะชักชวนสมาชิกพรรคฝ่ายค้านที่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เข้าร่วมด้วย ซึ่งไม่ใช่เรื่องยากแต่อย่างใด

พรรคฝ่ายค้านของญี่ปุ่นได้ทำทุกวิถีทางเพื่อยับยั้งไม่ให้พรรครัฐบาลได้เสียงข้างมากในวุฒิสภา พรรคฝ่ายค้าน ๔ พรรค ส่งผู้สมัครร่วมกันในหลายเขตเลือกตั้ง เพื่อแข่งกับผู้สมัครของพรรครัฐบาลแบบ “ตัวต่อตัว” หากแต่พันธมิตรของพรรคฝ่ายค้านกลับพ่ายแพ้ เนื่องจากพรรคฝ่ายค้านไม่ได้นำเสนอนโยบายอะไรใหม่ นอกจากการณรงค์เพื่อขัดขวางไม่ให้พรรครัฐบาลได้เสียงข้างมากในสภา

ซึ่งชาวญี่ปุ่นเห็นว่าถึงแม้รัฐบาลจะเสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ก็ต้องมีการลงประชามติทั่วประเทศอีกครั้ง ซึ่งไม่ว่าจะผ่านหรือไม่ สำหรับพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า แคนนำฝ่ายค้าน ได้ที่นั่งเพียง ๓๒ ที่นั่งเท่านั้น ส่วนพรรคคอมมิวนิสต์ และพรรคริเริ่มแห่งโอซากา ก็ทำได้เพียงรักษาที่นั่งเดิมไว้ได้เท่านั้น

สถานีโทรทัศน์ NHK วิเคราะห์ว่าชัยชนะของพรรคร่วมรัฐบาลในการเลือกตั้งวุฒิสภาครั้งนี้ถือว่าชาวญี่ปุ่นได้มอบโอกาสแก่รัฐบาลอะเบะ ซึ่งบริหารประเทศมาแล้วเป็นเวลา ๓ ปีครึ่ง ให้บริหารประเทศต่อไปอีกหลายปี ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่ารัฐบาลอะเบะจะปรับปรุงระบบบำนาญบำนาญ และระบบประกันสังคมเพราะพรรคฝ่ายค้านชนะการเลือกตั้งถล่มทลาย และเคยบริหารประเทศมาแล้วก่อนรัฐบาลอะเบะ แต่กลับทำให้ชาวญี่ปุ่นผิดหวังอย่างมาก

ชัยชนะของรัฐบาลอะเบะไม่เพียงแต่ยังคงรักษาฐานเสียงกลุ่มผู้สูงวัยและกลุ่มอนุรักษ์นิยมได้อย่างเข้มแข็ง แต่คนรุ่นใหม่วัย ๑๘-๒๐ ปี กว่า ๒.๔ ล้านคน ที่ได้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรกก็สนับสนุนพรรครัฐบาลเช่นเดียวกัน ผลการสำรวจพบว่าคนรุ่นใหม่ร้อยละ ๔๒ หย่อนบัตรให้พรรครัฐบาล LDP ขณะที่ร้อยละ ๒๐ เท่านั้นที่เลือกพรรคฝ่ายค้าน นอกจากนี้ คนรุ่นใหม่ร้อยละ ๖๔ ยังระบุว่าจะสนับสนุนนโยบาย “อะเบะโนมิกส์” โดยมีกลุ่มที่ไม่สนับสนุนเพียงร้อยละ ๓๖ เท่านั้น

นอกจากนี้ ชัยชนะของพรรครัฐบาลยังเป็นผลจากเงินทุน กลยุทธ์การหาเสียง และพลังทางการเมืองที่เหนือกว่าพันธมิตรฝ่ายค้านอย่างชัดเจน ทำให้พรรค LDP มีที่นั่งทั่วญี่ปุ่นตั้งแต่เหนือจรดใต้ โดยมีเพียงพื้นที่โอกินาวะ ที่กระแสนิยมฐานทัพสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลเป็นทุนเดิม และพื้นที่นครโอซากาเท่านั้นที่พรรค LDP ยังจะไม่ได้

ฝ่ายตุลาการ

ระบบกฎหมายของญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลทางประวัติศาสตร์จากกฎหมายของจีน และมีพัฒนาการเฉพาะตัวในยุคเอโดะ ผ่านทางเอกสารต่าง ๆ เช่น ประชุมราชินิติ ทั้งนี้ ตั้งแต่ต้นพุทธศตวรรษ ๒๔ เป็นต้นมา ได้มีการวางรากฐานระบบตุลาการในญี่ปุ่นขนาดใหญ่โดยใช้ระบบซีวิลลอว์ของยุโรป โดยเฉพาะของฝรั่งเศสและเยอรมนี เป็นต้นแบบ เช่น ใน พ.ศ. ๒๔๓๙ รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง โดยมีประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันเป็นต้นแบบ และคงมีผลใช้บังคับอยู่นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนปัจจุบัน กฎหมายสูงสุดแห่งรัฐ คือ รัฐธรรมนูญ ส่วนกฎหมายหลักของญี่ปุ่นเรียกประมวลกฎหมายทั้งหก มีสภาพเป็นประมวลกฎหมายที่สำคัญหกฉบับ บรรดากฎหมายแม่บทของญี่ปุ่นมีสถานะบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ตรา องค์จักรพรรดิเป็นผู้ทรงประกาศใช้โดยต้องทรงประทับพระราชลัญจกรในประกาศด้วย ทั้งนี้ โดยนิตินัยแล้ว องค์จักรพรรดิไม่มีพระราชอำนาจในการยับยั้งกฎหมาย

สภาพสังคมของประเทศญี่ปุ่น

ด้านประชากร

กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารของญี่ปุ่นระบุว่า ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑ ญี่ปุ่นมีจำนวนประชากร ๑๒๕,๒๐๙,๖๐๓ ลดลง ๓๗๔,๐๕๕ คน เมื่อเทียบกับวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ และเป็นปีที่ ๙ ติดต่อกันที่จำนวนประชากรญี่ปุ่นลดลง ซึ่งข้อมูลระบุว่า สถิติการเกิดของประชากรในปี ๒๕๖๐ ลดลงสู่ระดับ ๙๔๘,๓๙๖ คน เป็นระดับที่ต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ ขณะที่มีจำนวนผู้เสียชีวิต ๑,๓๔๐,๗๗๔ คน เป็นจำนวนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และนับเป็นปีที่ ๑๑ ติดต่อกันที่จำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่าจำนวนผู้ที่เกิด

ประชากรญี่ปุ่นส่วนใหญ่ใช้ภาษาและมีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน โดยมีชาวต่างชาติ เช่น ชาวเกาหลี จีน บราซิล ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และชาติอื่น ๆ ประมาณร้อยละ ๑.๒ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ เชื้อชาติส่วนใหญ่คือเชื้อสายชาวอะโมะโตะ และมีชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวไอนุและชาวริวกิว รวมทั้งชนกลุ่มน้อยทางสังคมที่เรียกว่าบุระกุ ประชากรญี่ปุ่นมีอายุคาดหมายเฉลี่ยประมาณ ๘๒.๐๗ ปี จึงนับเป็นประเทศที่มีประชากรอายุยืนยาวที่สุดประเทศหนึ่งในโลก โครงสร้างประชากรของญี่ปุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเด็กที่เกิดมาในยุคเบบี้บูมหลังสงครามโลกเริ่มเข้าสู่วัยชรา ในขณะที่อัตราการเกิดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จึงทำให้จำนวนประชากรค่อย ๆ ลดลง (มีการประมาณว่าจะลดลงต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านคนในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๒๕ ในขณะที่สัดส่วนของผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไป มีมากถึง ๑ ใน ๕ ของประชากรทั้งหมด การที่โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไปทำให้เกิดปัญหาสังคมหลายอย่าง เช่น ปัญหาแรงงานที่ลดลง และภาระเงินบำนาญ เป็นต้น

ด้านศาสนา

คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่นับถือพุทธชินโตและมีจำนวนเท่ากับผู้ที่ไม่มีศาสนา โดยคนญี่ปุ่นร้อยละ ๕๑.๘ ระบุว่าไม่มีศาสนา ในอดีตศาสนาถูกผสมผสานจนทำให้พิธีกรรมทางศาสนานั้นมีความหลากหลาย เช่น พ่อแม่พาลูกไปศาลเจ้าชินโตเพื่อทำพิธีชิจิโกะซัน แต่งงานในโบสถ์คริสต์และฉลองในวันคริสต์มาส จัดงานศพแบบพุทธ และบูชาบรรพบุรุษ แบบขงจื้อ นอกจากนี้ ตั้งแต่ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๕ มีลัทธิต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ศาสนาเทนริเกียว ลัทธิเทนริเกียว และลัทธิโอมชินริเกียว เป็นต้น

ด้านภาษา

ประชากรมากกว่าร้อยละ ๙๕ ใช้ภาษาญี่ปุ่น ภาษาญี่ปุ่นมีวิธีการผันคำกริยาและคำศัพท์ที่แสดงถึงสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งแสดงถึงลักษณะสังคมที่มีระดับชั้นของญี่ปุ่น ภาษาพูดนั้นมีทั้งภาษากลางและสำเนียงของแต่ละท้องถิ่น เช่น สำเนียงคันไซ โรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน มีวิชาภาษาญี่ปุ่น และภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

ด้านการศึกษา

ระบบการศึกษาในระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษาถูกนำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๑ ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเมจิ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ การศึกษาภาคบังคับของญี่ปุ่นมีระยะเวลา ๙ ปี ตั้งแต่ประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งทั้งหมดจะศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากข้อมูลของกระทรวงการศึกษาของญี่ปุ่น (MEXT) ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ พบว่าร้อยละ ๗๕.๙ ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ การศึกษาในญี่ปุ่นเต็มไปด้วยการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอบเข้าเพื่อเรียนต่อในมหาวิทยาลัย โครงการประเมินผล การศึกษานานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ซึ่งจัดขึ้นโดย โออีซีดี จัดอันดับให้เด็กญี่ปุ่นมีความรู้และทักษะเป็นอันดับ ๖ ของโลก มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในญี่ปุ่น เช่น มหาวิทยาลัยโตเกียว มหาวิทยาลัยเคโอ และมหาวิทยาลัยเคียวโตะ เป็นต้น

ด้านการรักษาพยาบาล

คุณภาพของระบบรักษาพยาบาลในญี่ปุ่นมีระดับที่สูงมาก เห็นได้จากอายุคาดหมายเฉลี่ยของประชากรที่สูง รัฐบาลกำหนดให้ประชาชนทุกคนทำประกันสุขภาพ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประกันสำหรับพนักงานบริษัท และประกันที่ทำกับรัฐบาลท้องถิ่น ผู้ป่วยสามารถเลือกแพทย์หรือสถานที่รักษาได้โดยอิสระ ผู้สูงอายุของญี่ปุ่นทั้งหมดได้รับการคุ้มครองด้วยประกันของรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๖ แต่ปัจจุบันรัฐบาลต้องปรับระบบประกันเพื่อรองรับโครงสร้างของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมญี่ปุ่นมีวิวัฒนาการมายาวนานตั้งแต่วัฒนธรรมยุคโจมง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศ จนถึงวัฒนธรรมผสมผสานร่วมสมัยซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ ศิลปะดั้งเดิมของญี่ปุ่นมีทั้งงานฝีมือ เช่น อิเกะบะนะ (การจัดดอกไม้) โอะริงะมิ อุกิโยะเอะ ตึกตา เครื่องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา การแสดง เช่น คะบูกิ โน บุนระกุระกุโงะ และประเพณีต่าง ๆ เช่น การละเล่น พิธีชงชา ศิลปะการต่อสู้ สถาปัตยกรรม การจัดสวน ดาบ และอาหาร การผสมผสานระหว่างภาพพิมพ์กับศิลปะ ตะวันตก นำไปสู่การสร้างสรรคัมมังะหรือหนังสือการ์ตูนของญี่ปุ่นที่เป็นที่นิยมทั้งในและนอกญี่ปุ่นแอนิเมชันที่ได้รับอิทธิพลจากมังงะ เรียกว่า อะนิเมะ วงการเกมคอนโซลของญี่ปุ่นเจริญรุ่งเรืองอย่างมากตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓

ด้านดนตรี

ดนตรีญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมข้างเคียง เช่น จีน และคาบสมุทรเกาหลี รวมทั้งจากโอะกินะวะและฮกไกโด ตั้งแต่โบราณ เครื่องดนตรีหลายชิ้น เช่น บิวะ โคะโตะ ถูกนำเข้ามาจากจีน ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๗ และซามิเซ็นเป็นเครื่องดนตรีที่ดัดแปลงจากเครื่องดนตรีโอะกินะวะ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่กลางพุทธศตวรรษที่ ๒๑ ญี่ปุ่นมีเพลงพื้นบ้านมากมาย เช่น เพลงที่ร้องระหว่างการเดินบงโอะโตะริ เพลงกล่อมเด็ก ดนตรีตะวันตกเริ่มเข้ามาในต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๕ และถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม หลังสงครามญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลทางด้านดนตรีสมัยใหม่จากอเมริกาและยุโรปเป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดการพัฒนาแนวดนตรีที่เรียกว่า เจป๊อป ญี่ปุ่นมีนักดนตรีคลาสสิกที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายคน เช่น วาทยากร เซจิ โอะซะวะ นักไวโอลิน มิโตะริ โกะโตะ เมื่อถึงช่วงสิ้นปีจะมีการเล่นคอนเสิร์ตซิมโฟนีหมายเลข ๙ ของเบโทเฟนทั่วไปในญี่ปุ่น

ด้านวรรณกรรม

วรรณกรรมญี่ปุ่นชิ้นแรกได้แก่หนังสือประวัติศาสตร์ที่ชื่อ โคะจิกิ และ นิฮงโชะกิ และหนังสือบทกวีสมัยศตวรรษที่ ๘ ที่ชื่อ มังโยชู ซึ่งเขียนด้วยภาษาจีนทั้งหมดในช่วงต้นของยุคเฮอัง มีการสร้างระบบการเขียนแทนเสียงที่เรียกว่า คะนะ (ฮิระงานะ และคะตะคะนะ) นิทานคนตัดไม้ไผ่ ถูกพิจารณาว่าเป็นงานที่เก่าแก่ที่สุดที่เขียนด้วยภาษาญี่ปุ่น ตำนานเก็นจิ ที่เขียนโดยมูระซะกิ ชิกิบุ ถูกเรียกว่าเป็นวรรณกรรมชิ้นแรกของโลก ระหว่างยุคเอะโตะวรรณกรรมไม่อยู่ในความสนใจของชาмуไร เท่ากับ โชนิน ชนชั้นประชาชนทั่วไป ตัวอย่างเช่น โยะมิฮง กลายเป็นที่นิยมและเผยแพร่ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้งระหว่างนักอ่านกับนักเขียน ในสมัยเมจิ วรรณกรรมดั้งเดิมได้เสื่อมสลายลง ขณะที่วรรณกรรมญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากขึ้นโซเซะกิ นะสีเมะและโองะอิ โมริเป็นนักแต่งนิยายสมัยใหม่รุ่นแรกของญี่ปุ่น ตามมาด้วย ริวโนะซุเกะ อะคุตะกะวะ ทะนิซะกิ จุนอิชิโระ ยะซุนะริ คะวะบะตะ มิชิมะ ยูกิโอะ และล่าสุด ฮะรุกิ มุระกะมิ ญี่ปุ่นมีนักเขียนที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ๒ คน ได้แก่ ยะซุนะริ คะวะบะตะ (พ.ศ. ๒๕๑๑) และเค็นซะบุโร โอะเอะ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

ด้านกีฬา

หลังจากการปฏิรูปเมจิ กีฬาตะวันตกก็เริ่มเข้ามาในญี่ปุ่นและแพร่หลายไปทั่วประเทศ ด้วยระบบการศึกษาในญี่ปุ่น กีฬานับเป็นกิจกรรมยามว่างที่ดีที่สุดสุขภาพ ช่วยพัฒนาวินัย การเคารพกฎ กติกา และช่วยส่งเสริมให้นักกีฬา ชาวญี่ปุ่นทุกวัยให้ความสนใจกับกีฬาทั้งในฐานะผู้ชมและผู้เล่นกีฬา ที่ได้รับความนิยมในญี่ปุ่น ได้แก่ ซูโม เป็นกีฬาประจำชาติของญี่ปุ่นที่มีประวัติอันยาวนานและเป็นกีฬา ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในญี่ปุ่น ศิลปะป้องกันตัวของญี่ปุ่น เช่น ยูโด คาราเต้ และเคนโด้ เป็นกีฬา ที่มีผู้เล่นและผู้ชมมากเช่นเดียวกัน การแข่งขันเบสบอลอาชีพในญี่ปุ่นเริ่มต้นขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๗๙ มี ๒ ลีก คือ เซ็นทรัลลีกและแปซิฟิกลีก ในปัจจุบันเบสบอลเป็นกีฬาที่มีผู้ชมมากที่สุดในประเทศ ในระหว่างฤดูกาล การแข่งขัน จะมีการถ่ายทอดการแข่งขันเกือบทุกคืนและมีอัตราผู้ชมรายการที่สูง นักเบสบอลญี่ปุ่นที่โด่งดัง ที่สุดคือ อิจิโร ซุซูกิและ ฮิเดะกิ มะสึอิ ตั้งแต่มีการก่อตั้งลีกฟุตบอลอาชีพของญี่ปุ่น ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ฟุตบอล ในประเทศญี่ปุ่นก็เป็นที่นิยมมากขึ้น ญี่ปุ่นเป็นสถานที่จัดฟุตบอลชิงแชมป์สโมสรโลกตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นเจ้าภาพร่วมกับเกาหลีใต้ในการแข่งขันฟุตบอลโลก ๒๐๐๒ ทีมฟุตบอลญี่ปุ่นเป็นทีม ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดทีมหนึ่งในเอเชีย สามารถชนะเลิศเอเชียนคัพ ๓ ครั้ง

ด้านอาหาร

ข้าวเป็นอาหารหลักของชาวญี่ปุ่น อาหารญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ซูชิ เต็มปุระ สุกียากี้ ยะกิโทะริ และ โขบะ เป็นต้น อาหารญี่ปุ่นหลายชนิดดัดแปลงจากอาหารต่างประเทศ เช่น ทงกะสี ราเม็ง ปลาดิบ และแกงกะหรี่ญี่ปุ่น อาหารญี่ปุ่นได้รับความนิยมในต่างประเทศเพราะเป็นอาหารที่ดีต่อสุขภาพ จากการสำรวจพบว่าในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ มีร้านอาหารญี่ปุ่นมากกว่า ๒๐,๐๐๐ แห่งทั่วโลก ชาวญี่ปุ่นมีความพิถีพิถันในการเลือกวัตถุดิบ จึงทำให้มีอาหารประจำท้องถิ่นและอาหารประจำฤดู วัตถุดิบที่เป็นเอกลักษณ์ในอาหารญี่ปุ่น คือ ถั่วเหลือง ซึ่งนำมาทำโทโย มิโซะ เต้าหู้ ถั่วแดงซึ่งมักนำมาทำขนม และสาหร่ายชนิดต่าง ๆ เช่น คอมบุ นอกจากนี้ ชาวญี่ปุ่นยังนิยมกินชะชิมิหรืออาหารทะเลดิบอีกด้วย ชาวญี่ปุ่นมีหลายชนิดซึ่งแตกต่างกันไปตามกรรมวิธีการผลิตและส่วนผสมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ที่มีต้นกำเนิดจากญี่ปุ่น คือ เหล้าสาเก (หรืออินซงุ) ซึ่งผลิตโดยใช้วิธีหมักข้าวและโซชูซึ่งเป็นเหล้าที่เกิดจากการกลั่น

ด้านการท่องเที่ยว

รัฐบาลญี่ปุ่นต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ ภาคการท่องเที่ยว โดยทางการญี่ปุ่นได้ดำเนินการมาตรการยกเว้นวีซ่าท่องเที่ยวให้กับประเทศเป้าหมาย รวมถึงประเทศไทย กระแสไปท่องเที่ยวญี่ปุ่นได้รับความนิยมในหมู่คนไทยอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงหนุนสำคัญ ๆ ทั้งจากมาตรการยกเว้นวีซ่าท่องเที่ยวที่ยังคงมีผลบังคับใช้ ประกอบกับกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและโปรโมชั่นจากภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเงินเยนที่อ่อนค่าลง รวมทั้งมีสายการบินต้นทุนต่ำเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวญี่ปุ่นมากขึ้นทุกปี

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวนานาชาติ เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยว หรือวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ถึงแม้ว่าจะเกิดภัยธรรมชาติทั้งสึนามิหรือแผ่นดินไหวจนกระทบต่อการท่องเที่ยว แต่ญี่ปุ่นก็เป็นประเทศหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูด้านการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว ระบบคมนาคมภายในประเทศที่สะดวกรวดเร็ว อาหารการกิน ตลอดจนอสังหาริมทรัพย์ของชาวญี่ปุ่นเสน่ห์เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้ญี่ปุ่นได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิขึ้นในปี ๒๕๕๔ ภัยธรรมชาติครั้งดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ในญี่ปุ่นลดลงถึงกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ภายในเวลาเพียง ๑ ปี ญี่ปุ่นก็ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวอีกครั้ง โดยได้ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย ทั้งการจัดนิทรรศการ การท่องเที่ยวญี่ปุ่นในต่างประเทศ การเร่งสร้างความนิยมญี่ปุ่นผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมอาหาร ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน โดยในปี ๒๕๕๕ มีนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเดินทางไปญี่ปุ่นกว่า ๘.๓๗ ล้านคน (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕ จากปีก่อนหน้า) และเพิ่มขึ้นจนมีจำนวนมากกว่า ๑๐ ล้านคนเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ได้ ๑๘ ล้านคนในปี ๒๕๕๙ และ ๒๕ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามที่รัฐบาลตั้งไว้ ญี่ปุ่นจึงต้องเร่งใช้มาตรการกระตุ้นการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติขึ้นอีก โดยปรับกลยุทธ์การตลาด มุ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากอาเซียน (ซึ่งมีไทยเป็นเป้าหมายสำคัญอันดับ ๑) และอินเดีย เพื่อทดแทนนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลงตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นต้นมา จากปัญหาความสัมพันธ์จีน-ญี่ปุ่นที่ลดลง และหนึ่งในมาตรการกระตุ้นดังกล่าว คือ มาตรการยกเว้นการตรวจลงตราหรือวีซ่าเข้าประเทศให้กับนักท่องเที่ยวไทยและมาเลเซีย ที่ต้องการเดินทางเข้าญี่ปุ่นเพื่อพำนักระยะสั้นไม่เกิน ๑๕ วัน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี ๒๕๕๖ มีนักท่องเที่ยวชาวไทยไปญี่ปุ่น ๔๕๓,๖๐๐ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗๔ ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มสูงสุดในบรรดานักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด และเป็นจำนวนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ (โดยเฉพาะภายหลังญี่ปุ่นเริ่มดำเนินมาตรการยกเว้นวีซ่าให้นักท่องเที่ยวไทย เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ อัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวไทยในช่วงครึ่งหลังของปี ๒๕๕๖ อยู่ที่ร้อยละ ๙๖) และยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๗ ได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๖๔ จากช่วงเดียวกันปี ๒๕๕๖ ในขณะเดียวกันเพื่อป้องกันการใช้ช่องโหว่จากการยกเว้นวีซ่า เช่น การหลบหนีเข้าเมืองเพื่อเข้าไปทำงานในญี่ปุ่นอย่างผิดกฎหมาย ปัญหาการค้ำมนุษย์ ซึ่งที่ผ่านมามีรายงานว่ามียาหน้าที่ใช้โอกาสจากการยกเลิกวีซ่า หลอกลวงคนไทยไปทำงานในญี่ปุ่น (ทั้งนี้ จากสถิติในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ คนไทยที่กระทำผิดกฎหมาย ตรวจคนเข้าเมืองของญี่ปุ่น มีจำนวนลดลงทุกปีจาก ๑,๔๗๕ ราย เป็น ๑,๑๐๘ ราย และเป็น ๗๘๖ ราย ตามลำดับ) ทางการญี่ปุ่นจึงได้เพิ่มความเข้มงวดด้านการตรวจคนเข้าเมือง โดยมีมาตรการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนขึ้น นักท่องเที่ยวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้อง มีการสำรองเที่ยวบินขากลับเรียบร้อย ตอบคำถามเจ้าหน้าที่ได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียด เช่น กิจกรรมที่จะเข้าไปดำเนินการในญี่ปุ่น ระยะเวลาในการพำนักที่ญี่ปุ่นซึ่งต้องไม่เกิน ๑๕ วัน ต้องไม่มีประวัติกระทำผิดกฎหมาย เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือเคยถูกเนรเทศออกจากญี่ปุ่นรวมถึงการค้ำมนุษย์หรือค้าบริการ ขณะเดียวกัน แม้จะมีแรงงานต่างชาติบางคนที่รอดพ้นจากสายตาของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองญี่ปุ่นได้ ก็ไม่ใช่การรับประกันว่าแรงงานเหล่านั้นจะสามารถมีชีวิตที่สุขสบายเนื่องจากจะต้องถูกจำกัดให้ทำงานในสาขา กรรมกรก่อสร้างและแรงงานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นสาขาที่ขาดแคลนแรงงานชาวญี่ปุ่น ได้ค่าจ้างต่ำมาก อีกทั้งยังต้องใช้ชีวิตอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ ตรงกันข้ามกับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย เช่น ในส่วนของไทย กระทรวงแรงงานก็มีโครงการที่ร่วมกับองค์กรพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติของญี่ปุ่น (IM Japan) รับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนไทยไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นเป็นประจำทุกปี โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการนี้ นอกจากจะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมไม่น้อยกว่าค่าจ้างของแรงงานชาวญี่ปุ่นแล้ว ยังมีหลักประกันที่มั่นคง และได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพ ดังนั้น ผู้ที่ต้องการเข้าไปทำงานในญี่ปุ่น ควรผ่านกระบวนการที่ถูกต้องและไม่ลักลอบเข้าไปโดยอาศัยช่องโหว่จากการยกเลิกวีซ่า

ส่วนที่ ๒ การเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี

คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ นำโดยพลเอก คณิต สาทัทกัษ กรรมาธิการ หัวหน้าคณะเดินทางได้เดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมและศาสนสถานในกรุงโตเกียว

วันอาทิตย์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เดินทางไปเยือนกรุงโตเกียวและศึกษาการบริหารจัดการแหล่งมรดก วัฒนธรรมและศาสนสถาน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

กรุงโตเกียว หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า มหานครโตเกียว (Tokyo Metropolis) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ เอโดะ ซึ่งแปลว่าปากแม่น้ำ เมื่อเปลี่ยนเป็นเมืองหลวงของญี่ปุ่นในปี ค.ศ. ๑๘๖๘ จึงเปลี่ยนชื่อเป็นโตเกียว ซึ่งแปลว่าเมืองหลวงทางตะวันออก ในตอนต้นของยุคเมจิ โตเกียวบางครั้ง ถูกเรียกว่า โตเก ซึ่งเป็นวิธีอ่านอีกแบบของตัวคันจิในคำว่าโตเกียว แต่ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว โตเกียวเป็นเมืองหลวง ของประเทศญี่ปุ่น มีระบบการปกครองแบบพิเศษ ซึ่งรวมการปกครองในรูปแบบจังหวัดและเมืองไว้ด้วยกัน มีเขตอภิมหานครโตเกียวจัดว่าเป็นเขตเมืองที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยรวมเขตปริมณฑล มีประชากรอาศัยอยู่ ประมาณ ๓๕,๒๓๗,๐๐๐ คน เฉพาะในตัวเมืองโตเกียว มี ๒๓ แขวงการปกครองพิเศษ มีประชากร ในเขตเมืองประมาณ ๑๒ ล้านคน เป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในโลกเมืองหนึ่ง โตเกียวตั้งอยู่บริเวณ ภูมิภาคคันโตของญี่ปุ่น เป็นที่ตั้งของพระราชวังหลวงของสมเด็จพระจักรพรรดิ และยังคงเป็นเจ้าภาพ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกปี ค.ศ. ๑๙๖๔ และจะเป็นเจ้าภาพครั้งที่ ๒ ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ระหว่างวันที่ ๒๔ กรกฎาคม - ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยกรุงโตเกียวมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านประวัติศาสตร์

ในอดีตโตเกียวเป็นหมู่บ้านประมงเล็ก ที่ชื่อเอะโดะ ในปี ค.ศ. ๑๔๕๗ โอะตะ โดกัง สร้างปราสาทเอโดะขึ้น ในปี ค.ศ. ๑๕๙๐ โทกุงะวะ อิเอะยะสึตั้งเอะโดะ เป็นฐานกำลังและเมื่อได้ขึ้นเป็น โชกุน ในปี ค.ศ. ๑๖๐๓ เมืองเอะโดะก็กลายเป็นศูนย์กลางของรัฐบาลทหารของเขาซึ่งมีอำนาจปกครอง ทั้งประเทศ ในช่วงเวลาต่อมาในยุคเอะโดะ เมืองเอะโดะก็ขยายตัวขึ้นจนกลายเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดเมืองหนึ่ง ในโลก โดยมีประชากรมากกว่าหนึ่งล้านคนในคริสต์วรรษที่ ๑๘ และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเมืองหลวง ของญี่ปุ่นแม้ว่าองค์การพรรดิทรงประทับอยู่ในเกียวโต หลังจากนั้นประมาณ ๒๖๓ ปี ระบอบปกครอง ภายใต้โชกุนถูกล้มล้างโดยการปฏิรูปเมจิ อำนาจการปกครองจึงกลับคืนมาสู่จักรพรรดิอีกครั้ง ในปี ค.ศ. ๑๘๖๙ จักรพรรดิเมจิทรงย้ายเมืองหลวงมาที่เอะโดะและเปลี่ยนชื่อเมืองเป็นโตเกียว โตเกียวจึงกลายเป็นศูนย์กลาง ทางการปกครองและวัฒนธรรมของประเทศ และการที่จักรพรรดิทรงย้ายมาประทับจึงทำให้โตเกียว กลายเป็นเมืองหลวงอย่างเต็มตัว ปราสาทเอะโดะถูกเปลี่ยนเป็นพระราชวัง ในยุคเมจิ โตเกียวมีการพัฒนา โดยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก เช่น การเปิดบริการโทรเลขระหว่างโตเกียวกับโยะโกะฮะมะะะ ในปี ค.ศ. ๑๘๖๙ และการเปิดบริการรถไฟสายแรกระหว่างชิมะชิและโยะโกะฮะมะะะในปี ค.ศ. ๑๘๗๒

ด้านภูมิศาสตร์

หมู่เกาะโองาซาวาระซึ่งมีจุดที่ต่ำที่สุดและตะวันออกเฉียงสุดของญี่ปุ่นกรุงโตเกียวตั้งอยู่ในที่ราบคันโตติดกับอ่าวโตเกียว มีขนาดประมาณ ๙๐ กิโลเมตรจากตะวันออกเฉียงถึงตะวันตก และ ๒๕ กิโลเมตรจากเหนือถึงใต้ทิศตะวันออกเฉียงติดกับจังหวัดชิบะ ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดยามานาชิ ทิศใต้ติดกับจังหวัดคานางาวะ และทิศเหนือติดกับจังหวัดไซตามะ เขตการปกครองของโตเกียวนั้นรวมไปถึงหมู่เกาะอิสึและหมู่เกาะโองาซาวาระ จึงทำให้โตเกียวมีจุดที่อยู่ต่ำที่สุด (โอะกิโนะโทะริชิมะ) และตะวันออกเฉียงสุด (มินะมิโทะริชิมะ) ของญี่ปุ่นอยู่ในพื้นที่ด้วย ทางตะวันออกเฉียงของโตเกียวเป็นที่ราบตะกอนน้ำพา เช่น บริเวณปากแม่น้ำสุมิตะ แม่น้ำเอะโตะ พื้นดินค่อนข้างอ่อนจึงทำให้เกิดการทรุดตัวของพื้นดิน อ่าวโตเกียวถูกถมเพื่อสร้างพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ยุคเอะโตะ และเริ่มมีการถมที่เพื่อสร้างสถานที่กำจัดขยะตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๒๗ ปัจจุบันพื้นที่ประมาณร้อยละ ๒๐ ของอ่าวโตเกียวกลายเป็นพื้นที่ที่ถูกถม ในเขตนิชิทมะทางตะวันตกเป็นที่สูง โดยมีเขาคูโมะโทะริ ซึ่งมีความสูง ๒,๐๑๗ เมตร เป็นจุดที่สูงที่สุดในโตเกียว โตเกียวตั้งอยู่บนรอยเลื่อนที่มีพลังซึ่งอยู่ใกล้ผิวโลกมาก จึงมีการคาดการณ์ว่าอาจจะเกิดแผ่นดินไหวรุนแรงขึ้น ทั้งหมู่เกาะอิสึและหมู่เกาะโองาซาวาระเป็นหมู่เกาะภูเขาไฟ หมู่เกาะอิสึมีภูเขาไฟที่ยังมีพลังอยู่จำนวนมาก เช่น ภูเขาไฟโอะยะมะบนเกาะมิมะเกะที่ระเบิดในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ส่วนหมู่เกาะโองาซาวาระนั้นอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่มากและมีสัตว์ท้องถิ่นหลายชนิด จนบางครั้งถูกเรียกว่าหมู่เกาะกาลาปาโกสแห่งตะวันออกเฉียง

การแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิเปิน โตเกียวอยู่ในเขตภูมิอากาศชุ่มชื้นกึ่งเขตร้อน (Cfa) และตามการแบ่งเขตภูมิอากาศในประเทศญี่ปุ่น โตเกียวอยู่ในเขตภูมิอากาศชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งมีลักษณะเด่นคือมีความแตกต่างระหว่างฤดูชัดเจน อากาศเปลี่ยนแปลงง่ายในแต่ละวัน ฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงและฝนตกมาก ฤดูหนาวมีวันที่แดดออกและอากาศแห้ง โตเกียวเป็นตัวอย่างของปรากฏการณ์เกาะความร้อนซึ่งเป็นผลจากการปล่อยความร้อนโดยวิธีต่าง เช่น ให้อากาศเครื่องปรับอากาศหรือรถยนต์ และการพัฒนาตัวเมืองทำให้มีพื้นที่สีเขียวน้อยลง เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ

โตเกียวเป็นหนึ่งในสามศูนย์กลางทางการเงินของโลกร่วมกับนครนิวยอร์กและลอนดอน โตเกียวเป็นเขตเมืองที่มีเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก จากการสำรวจพบว่าในเขตโตเกียว ซึ่งมีประชากรประมาณ ๓๕.๒ ล้านคน มีจีดีพีรวม ๑.๑๙๑ ล้านดอลล่าร์สหรัฐในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ (เทียบด้วยความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ) ทำให้โตเกียวเป็นเขตเมืองที่มีจีดีพีสูงที่สุดในโลกในปี ค.ศ. ๒๐๐๘ มีบริษัท ๔๗ แห่ง ในรายชื่อ Fortune Global ๕๐๐ ที่มีฐานอยู่ในโตเกียว ซึ่งมากกว่าเกือบสองเท่าของเมืองอันดับสอง โตเกียวยังเป็นหนึ่งในศูนย์กลางหลักทางการเงินระหว่างประเทศและมีสำนักงานใหญ่ของวาณิชธนกิจและบริษัทประกันภัยที่ใหญ่ที่สุดในโลกหลายแห่ง ในระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งเป็นการพัฒนาภายใต้การควบคุมจากทางการ บริษัทขนาดใหญ่หลายแห่งย้ายสำนักงานใหญ่จากเมืองต่าง ๆ เช่น โอซะกะ (ซึ่งเป็นเมืองหลวงทางการค้าในอดีต) มายังโตเกียว โดยหวังว่าจะได้ประโยชน์จากการที่ติดต่อกับรัฐบาลได้สะดวกขึ้น แต่แนวโน้มนี้ก็ชะลอตัวลงเมื่อประชากรเพิ่มขึ้นและทำให้ค่าครองชีพสูงตามขึ้นไปด้วย

ด้านคมนาคม

โตเกียวเป็นศูนย์กลางการคมนาคมภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดของญี่ปุ่น ทั้งทางรถไฟ รถยนต์และทางอากาศ การขนส่งมวลชนภายในโตเกียวที่สำคัญคือรถไฟและรถไฟใต้ดินที่มีเครือข่ายกว้างใหญ่และมีระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ภายในโตเกียวมีสนามบินนานาชาติฮาเนดะ ซึ่งให้บริการเที่ยวบินในประเทศเป็นส่วนใหญ่และเป็นสนามบินที่มีจำนวนผู้ใช้บริการมากที่สุดในเอเชีย สนามบินนานาชาติหลัก คือ สนามบินนาริตะ ซึ่งอยู่ในจังหวัดจิบะ เกาะต่าง ๆ ในหมู่เกาะอิสุมิมีสนามบินของตนเอง เช่น สนามบินฮาชิโจจิมะ สนามบินมียะเกะจิมะ สนามบินโอชิมะ และมีเที่ยวบินไปยังสนามบินฮาเนดะ แต่หมู่เกาะโองาซาวาระยังไม่มีสนามบิน เพราะมีข้อโต้แย้งว่าไม่ควรสร้างสนามบินเพราะจะเป็นอันตรายต่อธรรมชาติของเกาะ รถไฟเป็นการคมนาคมหลักในโตเกียว ซึ่งมีเครือข่ายทางรถไฟในเมืองกว้างใหญ่มากที่สุดในโลก บริษัท รถไฟญี่ปุ่นตะวันออก จำกัด เป็นผู้ให้บริการรถไฟที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งรวมถึงรถไฟสายยะมะโนะเตะที่วิ่งเป็นวงผ่านสถานีที่สำคัญของโตเกียว เช่น สถานีโตเกียว และชินจูกุ รถไฟใต้ดินให้บริการโดยบริษัท รถไฟใต้ดินโตเกียว จำกัด (มหาชน) และสำนักงานการขนส่งและจราจรโตเกียว

ด้านประชากร

โตเกียวมีประชากรทั้งหมดประมาณ ๑๒.๗๙ ล้านคน ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๒๐๐๗ ซึ่งในจำนวนนั้น ๘.๖๕ ล้านคนอาศัยอยู่บริเวณ ๒๓ เขตปกครองพิเศษในโตเกียว ในเวลากลางวันมีประชากรเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๒.๕ ล้านคน เนื่องจากมีประชากรจากเมืองใกล้เคียงเดินทางเข้ามาเพื่อทำงานหรือศึกษาเล่าเรียน ปรากฏการณ์จะเป็นได้ชัดในเขตจियोตะ เขตจูกุโอ และเขตมินะโตะ ซึ่งมีประชากรมากกว่า ๒ ล้านคนในเวลากลางวัน แต่น้อยกว่า ๓ แสนคนในเวลากลางคืน ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในโตเกียวมากที่สุด ๕ เชื้อชาติได้แก่จีน (๑๒๓,๖๑๑ คน) เกาหลี (๑๐๖,๖๙๗ คน) ฟิลิปปินส์ (๓๑,๐๗๗ คน) อเมริกัน (๑๘,๘๔๘ คน) และอังกฤษ (๗,๖๙๖ คน)

ด้านการศึกษา

โตเกียวมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยหลายแห่ง ซึ่งรวมทั้งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงที่สุดในญี่ปุ่นและมีชื่อเสียงในระดับโลก เช่น มหาวิทยาลัยโตเกียว สถาบันเทคโนโลยีโตเกียว มหาวิทยาลัยวาเซดะ มหาวิทยาลัยนครโตเกียว มหาวิทยาลัยโซวะ มหาวิทยาลัยฮิโตะสึบาชิ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์แห่งโตเกียว มหาวิทยาลัยเคโอ เป็นต้น ในแต่ละเขตมีโรงเรียนประถม และโรงเรียนมัธยมต้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ โรงเรียนมัธยมปลายของรัฐบริหารโดยคณะกรรมการการศึกษาของจังหวัดโตเกียว นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนตั้งแต่ออนุบาลจนถึงมัธยมปลายหลายแห่ง

ด้านการท่องเที่ยว

ภายในกรุงโตเกียวมีการคมนาคมโดยรถไฟบนดินและใต้ดินที่ครอบคลุมทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วในราคาที่ไม่แพง สถานที่ท่องเที่ยวภายในโตเกียวมีหลากหลายให้เลือกเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม วัดและศาลเจ้า สวนสนุก แหล่งบันเทิงและแหล่งการค้า รวมทั้งสถานที่สำหรับชมวิวจากมุมสูง เช่น โตเกียวสกายทรี (Tokyo Skytree) โตเกียวทาวเวอร์ (Tokyo Tower) ซึ่งเป็นแลนด์มาร์คสำคัญของมหานครแห่งนี้ เป็นต้น

๒.๑.๑ พระราชวังหลวง

พระราชวังหลวงหรือพระราชวังอิมพีเรียลโตเกียว (Imperial Palace) ตั้งอยู่ในแขวงชิโยดะ กรุงโตเกียว ใกล้กับสถานีรถไฟโตเกียว ซึ่งเป็นโบราณสถานและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ของญี่ปุ่น ล้อมรอบด้วยคูน้ำลึกป้องกันการรุกรานของข้าศึก มีกำแพงหินขนาดใหญ่ โดยมีชื่อเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า “โคเคียว” ตำแหน่งที่ตั้งอยู่นั้นเดิมที่เป็นสถานที่ประทับของจักรพรรดิญี่ปุ่นตลอดจนราชวงศ์อิมพีเรียล และเป็นที่ตั้งของปราสาทเอโดะ ซึ่งเป็นที่พำนักของโชกุนโตกุกาวะ (Tokugawa Shogunate) ผู้ปกครองประเทศญี่ปุ่น ในช่วงปี ค.ศ. ๑๖๐๓ - ๑๘๖๗ หลังจากโชกุนหมดอำนาจได้มีการย้ายเมืองหลวงจากเกียวโต มายังโตเกียว และได้มีการสร้างพระราชวังอิมพีเรียลเพื่อเป็นที่พำนักของจักรพรรดิเมจิที่ตำแหน่งของปราสาทเอโดะ พระราชวังอิมพีเรียลสร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ. ๑๘๘๘ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตัวพระราชวังอิมพีเรียลได้รับความเสียหายมากจากการสู้รบ หลังจากสงครามสงบลงจึงได้มีการบูรณะและซ่อมแซมใหม่ โดยคงไว้ซึ่งรูปร่างเดิม โดยปกติพระราชวังอิมพีเรียลจะไม่เปิดให้บุคคลภายนอกเข้าชม ยกเว้นในวันที่ ๒ มกราคม วันขึ้นปีใหม่ และ ๒๓ ธันวาคม เป็นวันคล้ายวันประสูติสมเด็จพระจักรพรรดิองค์ปัจจุบัน ที่พระราชวังแห่งนี้จะเปิดให้ประชาชนได้เข้าชมเพื่อชื่นชมบาร์มีของสมเด็จพระจักรพรรดิ ภายในพระราชวังประกอบด้วยพระราชมนเทียร พระตำหนักของพระราชวงศ์ พิพิธภัณฑสถานของสะสมในพระองค์ สำนักพระราชวัง และพระราชอุทยานขนาดใหญ่ และบริเวณรอบพระราชวังมีสถานที่สำคัญ ๒ แห่ง คือ

๑) Nijubashi สะพานนิจูบาชิ สะพานเหล็กโค้งคู่ที่เชื่อมระหว่างเขตพระราชวังกับสะพานหิน คนญี่ปุ่นนิยมเรียกสะพานแห่งนี้ว่า “เมกะเนบาชิ” ซึ่งแปลว่า “สะพานแว่นตา” อันเกิดมาจากภาพสะท้อนของสะพานกับบ่อน้ำจืดดูเหมือนกับแว่นตา

๒) Imperial Palace East Garden สวนสาธารณะซึ่งเป็นที่ตั้งเดิมของพระราชวังเอโดะ ที่ในอดีตเคยเป็นปราสาทที่สูงที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ในเอโดะ ปี ค.ศ. ๑๖๕๗ ทำให้ปราสาทแห่งนี้พังทลายลงและเหลือแต่รากฐานให้คนรุ่นหลังได้เห็นรอบฐานของปราสาทเป็นสวนสไตล์ญี่ปุ่นที่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี

นอกจากทั้งสองสถานที่ดังกล่าวแล้ว รอบบริเวณพระราชวังยังมีสวนสาธารณะคุน้ำ กำแพงหิน และอนุสาวรีย์ Kusunoki Masashige ซามูไรและขุนนางคนสำคัญในยุคคามาคูระ ในศตวรรษที่ ๑๔ ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นซามูไรตัวอย่างแห่งความจงรักภักดี สร้างขึ้นตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๐

๒.๑.๒ วัดเซนโซ

วัดเซนโซหรือวัดอาซากุซะ เป็นวัดพุทธในย่านอาซากุซะ แขวงไทโต โตเกียว เป็นวัดที่เก่าแก่และมีความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในโตเกียว มีตำนานกล่าวว่า ประมาณปี ค.ศ. ๖๒๘ มีชาวประมง ๒ พี่น้องชื่อว่า ฮิโนกุมะ ฮามานาริ และฮิโนกุมะ ทาเคนาริ ทุกวันจะออกหาปลาที่แม่น้ำซูมิดะ มีอยู่วันหนึ่งทั้งวันจับปลาไม่ได้ จึงอธิษฐานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้จับปลาได้ เพื่อกลับไปทำเป็นอาหารเย็น เมื่อเหวี่ยงแหออกไป สิ่งที่ติดแหขึ้นมากลับเป็นพระพุทธรูปเจ้าแม่กวนอิมทองคำ สูง ๕ นิ้ว จึงนำไปให้หัวหน้าหมู่บ้านชื่อว่า ฮาจิโนะ นากาโมโตะ หัวหน้าหมู่บ้านได้ตระหนักถึงความศักดิ์สิทธิ์ขององค์เจ้าแม่กวนอิม จึงได้เปลี่ยนแปลงบ้านของตนในอาซากุซะให้เป็นวัดขนาดเล็ก เป็นที่ประดิษฐานพระโพธิสัตว์ เพื่อให้คนในหมู่บ้านกราบไหว้บูชา ทั้งชาวบ้านและเหล่าชามูไรมักจะเดินทางมาขอพรจากเจ้าแม่กวนอิมเป็นประจำ และสิ่งที่ขอพรไปนั้นก็มักจะสมปรารถนาอยู่เสมอ ทำให้ชาวบ้านและเหล่าชามูไรมีความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างมาก ชื่อเสียงในความศักดิ์สิทธิ์ขององค์เจ้าแม่กวนอิมนี้ ได้แพร่กระจายไปทั่วญี่ปุ่น มีคนจากทั่วสารทิศเดินทางมาวัดอาซากุซะเพื่อสักการะองค์เจ้าแม่กวนอิม จนล้าลือไปถึงโชกุน จึงได้ให้มีการสร้างอาคารหลังใหญ่ขึ้นในปี ค.ศ. ๖๔๕ และต่อเติมส่วนต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แต่เดิมวัดเซนโซกับศาลเจ้าอาซากุสะนั้นอยู่รวมกัน แต่เมื่อถึงยุคเมจิมีกฎหมายให้ต้องใช้แยกกับศาสนาพุทธ จึงทำให้วัดและศาลเจ้ามีการแยกออกจากกัน วัดเซนโซจึงถูกทำลายลงในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ และหลังจากนั้นก็มีการสร้างขึ้นใหม่ทั้งหมดมาอีกเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการเกิดใหม่และความสงบสุขเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวของชาวญี่ปุ่น ทุกปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาที่วัดเซนโซ โดยมีสัญลักษณ์ของวัดเซนโซที่สำคัญดังนี้

- ประตู Kaminarimon เป็นประตูทางเข้าวัดกับซุ้มประตูสีแดงที่หน้าประตู จะมีโคมไฟสีแดงใหญ่ที่มีขนาด ๓.๓ เมตร ประตู Kaminarimon คือ ประตูทางเข้าหลักของวัดเซนโซ และมีชื่อทางการเรียกประตูนี้ว่า “Furajin Mon” ซึ่งมีที่มาจากชื่อเทพเจ้าที่คุ้มครองดูแลประตูแห่งนี้ ทั้งสองข้างของโคมแดงจะมียักษ์เฝ้าประตูทั้ง ๒ ฝั่ง มีรูปปั้นของ ๒ เทวบาลผู้รักษาประตู ได้แก่ ฟุจิน (FUJIN) เจ้าแห่งสายลมมีอำนาจต่อสายลมแสงแดดและเมฆหมอกปกป้องศีลคำมีดหน้าตาดุและห่มหนังเสือดาวอยู่ทางด้านขวา และไรจิน (RAIJIN) เจ้าแห่งอสูรบิดาตรูปองค์สีแดงมีกลองเป็นเครื่องมือในการทำให้ฟ้าแลบและฟ้าผ่าอยู่ทางด้านซ้าย

- ถนนนากามิเซะ (Nakamisedori) หนึ่งในย่านร้านค้าเก่าแก่มีความยาวประมาณ ๒๕๐ เมตร ตลอดสองข้างเต็มไปด้วยบรรยากาศของยุคสมัยเอโดะและมีการตกแต่งถนนตามเทศกาลต่าง ๆ

วัดเซนโซเป็นสถานที่จัดเทศกาลที่ใหญ่ที่สุดและได้รับความนิยมมากที่สุด ในโตเกียว เทศกาลมีระยะเวลา ๓ - ๔ วัน ในช่วงปลายฤดูใบไม้ผลิ ระหว่างนี้ถนนใกล้เคียงจะปิดการจราจร ตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำ และยังมีเทศกาลแห่งความเชื่อบริเวณย่านอาซะคุซะตามช่วงเดือนต่าง ๆ ดังนี้

๑) Tokyo JidaiMatsuri จัดขึ้นช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน โดยมีการเดินพาเหรดย้อนยุคตั้งแต่ถนน Umamichi จนถึง Kaminari Mon ซึ่งเป็นเทศกาลย้อนยุคของศาลเจ้าตั้งแต่สมัยเอโดะที่เคยรุ่งเรือง ในวันวัฒนธรรมของญี่ปุ่น จัดเพื่อสะท้อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีขบวนแห่คนในขบวนสวมเครื่องแต่งกายโบราณ

๒) Tori no IchiMatsuri จัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ณ บริเวณศาลเจ้าโอโทริ (Otori Jinja) ในย่านอาซะคุซะ ซึ่งเป็นเทศกาลที่มีมาตั้งแต่สมัย Edo สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการออกร้านขายของเครื่องรางต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความโชคดีและประสบความสำเร็จ

๓) Hagoita-IchiMatsuri จัดขึ้นในวันที่ ๑๗ - ๑๙ ธันวาคม ณ บริเวณภายในวัดเซนโซซึ่งเป็นเทศกาลไม้ตีลูกขนไก่โบราณ และมีการออกร้านขายไม้ตีลูกขนไก่โบราณจำนวนมาก

๔) New Year's visit to Senso-ji Temple จัดขึ้นในช่วงสิ้นเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคม ณ บริเวณภายในวัดเซนโซและศาลเจ้าใกล้เคียง ซึ่งเป็นเทศกาลไหว้พระขอพรในช่วงปีใหม่ที่

๕) Kinryu no Mai Matsuri จัดขึ้นในวันที่ ๑๘ มีนาคม ณ บริเวณภายในวัดเซนโซ ซึ่งเป็นเทศกาลที่เฉลิมฉลองวันก่อตั้งวัดเซนโซ โดยมีการเชิดมังกรทองความยาวประมาณ ๑๘ เมตร เพื่อถวายแด่องค์เจ้าแม่กวนอิมอันศักดิ์สิทธิ์ที่ประจำอยู่วัดแห่งนี้

๖) Shirasagi-no Mai (White Heron Dance) จัดขึ้นในวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนเมษายน ณ บริเวณภายในวัดเซนโซ ซึ่งเป็นเทศกาลระบำนกระสาสีขาว (Shirasagi) การเต้นรำที่มีอายุนานนับพันปีเป็นพิธีทางศาสนาที่จะขับไล่สิ่งที่ไม่ดีสิ่งที่ทำให้เกิดภัยพิบัติออกไปและชำระจิตวิญญาณที่สูญเสียให้กลับมาดีดังเดิม

๗) HozukilchiMatsuri จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๐ เดือนกรกฎาคม ณ บริเวณโดยรอบวัดเซนโซ ซึ่งเป็นเทศกาลที่สื่อถึงจุดเริ่มต้นฤดูร้อนกรุงโตเกียว โดยมีไม้ประดับที่มีชื่อว่า Hozuki เป็นผลที่ออกสีส้มสดขายตามแผงลอยในร้านค้าหน้าวัดเซนโซ ด้วยความเชื่อว่า ต้นไม้ชนิดนี้เป็นเครื่องรางคุ้มครองให้ครอบครัวมีความสุขความเจริญ

๘) SanjaMatsur จัดขึ้นระหว่างวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์ในสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนพฤษภาคม ณ บริเวณศาลเจ้าอาซากุซะ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ เทศกาลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโตเกียวและเป็นเทศกาลประจำปีของศาลเจ้าอาซากุซะ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสักการบูชาองค์เทพและขอพรให้ช่วยคุ้มครองผู้คนในย่านชุมชนการค้าประสมโชคหลากหลาย

๙) Torikoe Matsuri จัดขึ้นในวันที่ ๙ มิถุนายน บริเวณศาลเจ้าอาซากุซะ และโดยรอบ ซึ่งเป็นเทศกาลศาลเจ้าขนาดใหญ่ โดยมีขบวนแห่ศาลเจ้าที่โดดเด่นดึงดูดผู้คนจำนวนมาก และมีการโคมไฟแขวนสวยงามบนศาลเห็นได้อย่างละลานตาตามท้องถนนจนถึงไปถึงศาลเจ้า

๒.๒ การประชุมทวิภาคีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วันจันทร์ที่ ๑๐ และวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ คณะกรรมการการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เข้าร่วมประชุมภาคีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๒.๑ การประชุม ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย กรุงโตเกียว

คณะกรรมการเข้าร่วมประชุมและรับฟังบรรยายสรุปด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น จากนายเชิดชาย ไข่ไววิทย์ อัครราชทูตประจำกรุงโตเกียว และด้านการท่องเที่ยวจากนางสาวภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงโตเกียว ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงโตเกียว โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์มายาวนานกว่า ๖๐๐ ปี ทั้งสองประเทศสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๐ ความร่วมมือระหว่างกันของทั้งสองประเทศครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศเติบโตขึ้นจากการขยายตัวกิจการของบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย นับแต่ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๕ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อค่าเงินเยนแข็งตัวขึ้นในพุทธศตวรรษที่ ๒๕๒๐) การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยนับเป็นอันดับ ๒ ในเอเชีย (รองจากจีน) และทำให้มีชาวญี่ปุ่นมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของไทย ทั้งสองประเทศมีการทำข้อตกลงทวิภาคีหลายข้อ เช่น ข้อตกลงความร่วมมือทางเทคโนโลยี (JTPP: Japan- Thailand Partnership Programmer in Technical Cooperation) การจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA : Japan-Thailand Economic Partnership Agreement) เป็นต้น จากการสำรวจความคิดเห็นในกลุ่มประเทศอาเซียน ๕ ประเทศที่จัดทำในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น พบว่าคนไทยร้อยละ ๙๘ เห็นว่าญี่ปุ่นคือมิตรประเทศ

นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ประเทศไทยประกาศยกเลิกการขอวีซ่าเข้าประเทศไทย สำหรับคนไทย ที่มีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวไม่เกิน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบาย กระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ของนายกรัฐมนตรีนายชินโซ อาเบะ ซึ่งผู้ที่เข้าประเทศได้นั้น จะต้องผ่านการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ ตรวจคนเข้าเมืองก่อนจึงจะสามารถเข้าประเทศได้ (เช่นเดียวกับผู้ที่ยื่นขอวีซ่ากับทางสถานเอกอัครราชทูต) ทางเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจะสอบถามถึงวัตถุประสงค์ในการเข้าประเทศ หรือขอตรวจเอกสารที่จำเป็น เช่น บัตรโดยสารเครื่องบินขากลับ หรืออื่น ๆ หากผู้ยื่นประสงค์จะพำนักในประเทศไทยไม่เกิน ๑๕ วัน หรือไปทำงานหรือมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ จะต้องยื่นขอวีซ่าตามปกติ ซึ่งผลของการกระตุ้นการท่องเที่ยว ของญี่ปุ่นทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น ในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๓๐ ล้านคน และคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๑๘ จะมีนักท่องเที่ยว ๔๐ ล้านคน ซึ่งเมื่อครั้งปีแรกของปี ค.ศ. ๒๐๑๘ มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๒๘ ล้านคน เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนมากที่สุด

การท่องเที่ยวของญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๕ หรือคิดเป็น จำนวนนักท่องเที่ยวกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งผลจากค่าเงินเยนที่อ่อนลงทำให้ราคาทัวร์และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ถูกลงโดยญี่ปุ่นคือจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวยอดนิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทย คนไทยเดินทางไป ท่องเที่ยวญี่ปุ่นสูงสุดเป็นอันดับที่ ๕ ขณะที่หน่วยงานด้านท่องเที่ยวของญี่ปุ่นเร่งทำตลาดในไทย และอาเซียนมากขึ้น เพื่อชดเชยจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลง นอกจากความชื่นชอบวัฒนธรรมของญี่ปุ่น อยู่แล้ว ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนไทยนิยมไปเที่ยวญี่ปุ่นคือค่าเงินเยนที่อ่อนลงในขณะที่เงินบาทแข็งค่าขึ้น ทั้งนี้ มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าไปในประเทศญี่ปุ่นกว่าหนึ่งล้านคนต่อปี แต่ก็มีปัญหาเกิดขึ้น อาทิ การลักลอบอยู่อาศัยภายในประเทศญี่ปุ่นเกินระยะเวลาที่กำหนด และการถูกหลอกลวงให้ขนยาเสพติด เข้าไปในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นส่วนน้อยมากสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น และปัญหาคนไทยที่เกิดในญี่ปุ่นแต่ไม่มีสัญชาติต้องลักลอบอาศัยอยู่ในประเทศ

นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ประชากรของญี่ปุ่นมีจำนวน ๑๒๗ ล้านคน เป็นเพศหญิงร้อยละ ๕๑ และเพศชาย ร้อยละ ๔๙ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเกิดจากการที่ค่าครองชีพของ คนญี่ปุ่นสูงขึ้น มีแนวโน้มให้คนญี่ปุ่นเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศที่อยู่ใกล้ๆ และหันมาเดินทาง ท่องเที่ยวในประเทศที่อยู่ใกล้มากขึ้น ซึ่งคนญี่ปุ่นเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อเปิดโลกทัศน์โดยใช้การประกอบ ธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งในการเดินทางไปท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวญี่ปุ่นมีความชื่นชอบศิลปะ วัฒนธรรม พิพิธภัณฑสถาน สิ่งนันทนาการ และกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว รวมทั้งมีความตื่นตัวและวิตกกัง ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวมากพอสมควร ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีความนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวแบบคนเดียว และใช้สมาร์ตโฟนสำหรับการจองบัตรโดยสารเครื่องบินและโรงแรม และในปี ค.ศ. ๒๐๑๙ อาจมีชาวญี่ปุ่น เดินทางออกไปต่างประเทศลดลงเนื่องจากมีเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ การจัดงานพระราชพิธีสมเด็จ จ พระจักรพรรดิองค์ใหม่ สภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว การจัดงานรักบี้ชิงแชมป์โลก การขึ้นภาษีการบริโภค และการเก็บค่าธรรมเนียมเดินทางออกนอกประเทศ ในอัตรา ๑,๐๐๐ เยน ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามา ในประเทศไทยกว่าร้อยละ ๘๐ จะเดินทางมาประเทศไทยมากกว่า ๑ ครั้ง อาศัยพำนักโดยเฉลี่ยจำนวน ๘ วัน ใช้จ่ายต่อคนประมาณ ๔๓,๐๐๐ บาท จังหวัดในประเทศไทยที่ชาวญี่ปุ่นนิยมไปท่องเที่ยว ๑๐ อันดับแรก ได้แก่ ๑) กรุงเทพมหานคร ๒) ภูเก็ต ๓) ชลบุรี ๔) เชียงใหม่ ๕) พระนครศรีอยุธยา ๖) สมุทรปราการ ๗) ปราจีนบุรี ๘) สมุย ๙) ประจวบคีรีขันธ์ และ ๑๐) เชียงราย

นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยอนุญาตให้นักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ที่เข้ามาท่องเที่ยวไม่เกิน ๓๐ วัน โดยไม่ต้องยื่นขอวีซ่า มีการส่งเสริมให้เดินทางในเมืองรอง ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด เพื่อกระจายการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ. ๒๐๑๙ จะมีการสร้างการรับรู้และสื่อสารภาพลักษณ์ ในมุมมองใหม่ของประเทศไทยไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิงและกลุ่มนักเรียนชาวญี่ปุ่น ซึ่งกลุ่มผู้หญิง ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่คิดว่าประเทศไทยเป็นเมืองสำหรับผู้ชายชาวญี่ปุ่นเดินทางมาท่องเที่ยว จึงจะมีการส่งเสริม การท่องเที่ยวสปาและจิวเวลรี่เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวหญิงชาวญี่ปุ่น และเพิ่มกิจกรรม การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ อาทิ การเรียนทำอาหารไทย และการเรียนชกมวย รวมทั้งเจาะกลุ่มเป้าหมายไปยัง กลุ่มผู้ที่ยังไม่เคยเดินทาง และกระตุ้นให้ผู้ที่เคยเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วให้เดินทางกลับเข้ามา ท่องเที่ยวในประเทศไทยซ้ำอีก ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเข้ามา ท่องเที่ยวในประเทศไทย อาทิ ไม่มีสายการบินที่ทำการบินไปยังสนามบินตามภูมิภาคของประเทศไทย มักคุเทศก์ไทยมีเฉพาะในเมืองใหญ่และหากไปทำหน้าที่ในจังหวัดอื่นจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ประเทศไทย มีคู่แข่งด้านการท่องเที่ยวหลายประเทศ เช่น ไต้หวัน มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ เป็นต้น

๒.๒.๒ การประชุม ณ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น

คณะกรรมการการเดินทางร่วมประชุมกับนางสาวเรโกะ พุจิตะ กรรมการบริหาร นายชินสึเกะ ซาแทค ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างประเทศ และผู้บริหารองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น ณ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japan National Tourism Organization : JNTO) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทยและความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

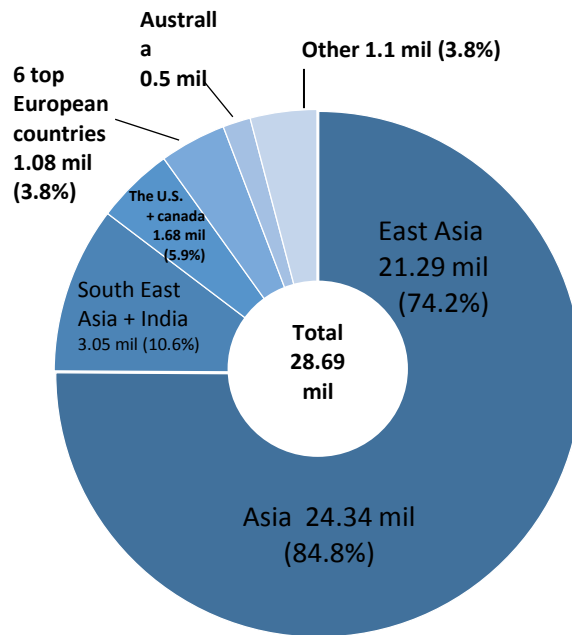
สถานการณ์การท่องเที่ยวประเทศญี่ปุ่น

การท่องเที่ยวของประเทศไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๑ มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศไทย ๖.๒๒ ล้านคน และมีสถิติเพิ่มอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ค.ศ. ๒๐๑๗ มีนักท่องเที่ยวสูงสุด ๒๘.๖๙ ล้านคน และมีการคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ จะมีย่านักท่องเที่ยว ๔๐ ล้านคน และเพิ่มจะขึ้นเป็น ๖๐ ล้านคนในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยมีนักท่องเที่ยวกลุ่มชาวเอเชียเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปในประเทศไทยมากที่สุด

สถิตินักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. ๒๐๑๗

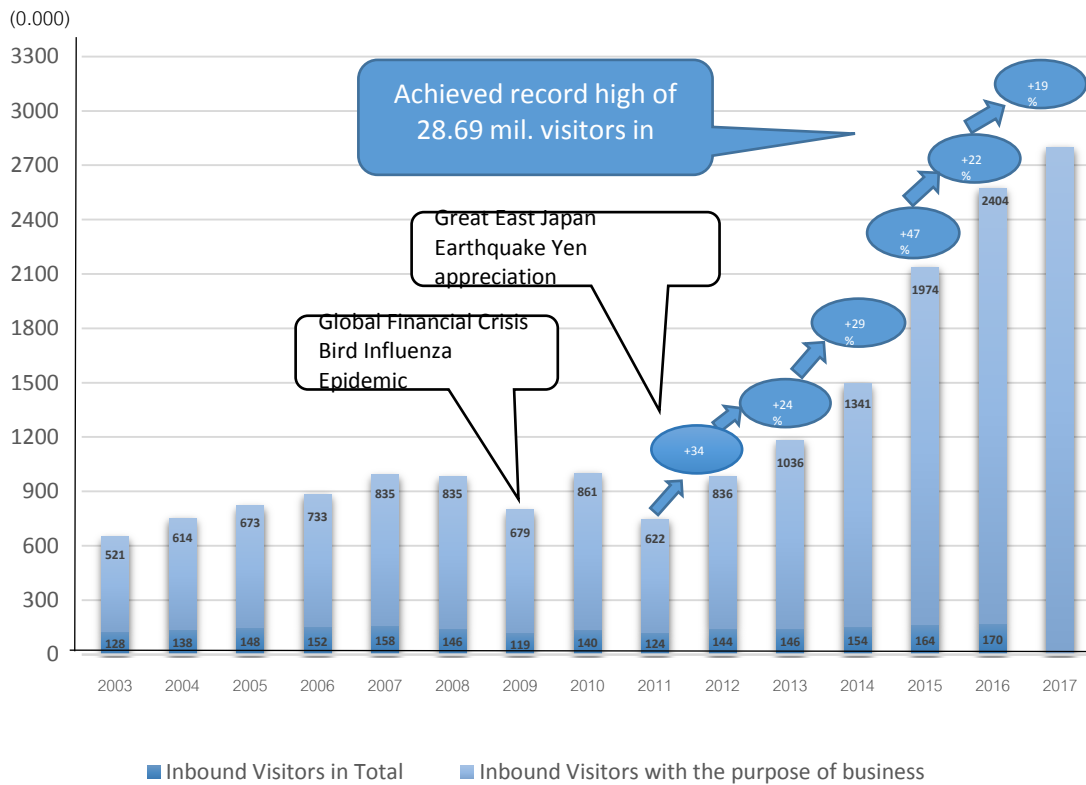
Top 10 Markets for Japanese Inbound

Country, Region	Visitor Number
Total	28,690,900
1 China	7,355,800
2 Korea	7,140,200
3 Taiwan	4,564,100
4 Hong Kong	2,231,500
5 The United States	1,375,000
6 Thailand	987,100
7 Australia	495,100
8 Malaysia	439,500
9 The Phillipines	424,200
10 Singapore	404,100

* Credit : Japan National Tourism Organization (JNTO)

Inbound Tourism Trends

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทย ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ มีสำนักงานใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ และอีก ๑๓ สำนักงานในเมืองใหญ่ทั่วโลก เมื่อ ๓๐ - ๔๐ ปีก่อนนั้น มีคนไทยจำนวนไม่มากนักที่ไปท่องเที่ยวในประเทศไทย แต่ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศในฝันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะไปเยือนสักครั้งในชีวิต ซึ่งก็เป็นผลมาจากสื่อต่าง ๆ ทั้งการ์ตูน รายการทีวี ซีรีส์ และภาพยนตร์ญี่ปุ่น รวมทั้งความนิยมในอาหารญี่ปุ่นที่เพิ่มมากขึ้น และแม้ว่าประเทศไทยจะมีแผ่นดินไหวเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนชาวญี่ปุ่นค่อนข้างคุ้นชิน แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเจอกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวทำให้เกิดความวิตก ถึงแม้สถานการณ์จะมีความปลอดภัยเพียงพอในการเดินทางท่องเที่ยว แต่มีความจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และคอยให้ความรู้ อัปเดตข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งให้คำแนะนำกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเชื่อมั่น ซึ่งถือว่าเป็นที่พึงที่ขาดไม่ได้หากต้องการจะไปเยือนประเทศไทย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รณรงค์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเอกสาร แผนที่ของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทย

การดำเนินงานขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีภารกิจในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการประสานการท่องเที่ยวกับนานาชาติ เพื่อประสานให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปในประเทศไทย ทั้งการประกอบธุรกิจ การพักผ่อน โดยจะมีผู้เชี่ยวชาญให้การสนับสนุนข้อมูลและพร้อมให้ความช่วยเหลือ

ก่อนหน้าที่กระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและการท่องเที่ยว จะก่อตั้งกรมการท่องเที่ยว เพื่อมาร่วมดำเนินการและดูแลแคมเปญ Visit Japan แคมเปญดังกล่าวได้อยู่ในการดูแลขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (JNTO) มาก่อน และในปัจจุบันก็ได้รับความร่วมมือในการ ดำเนินการจาก ๓ ภาคส่วน ได้แก่

(๑) องค์กรและหน่วยงานภาครัฐบาล ได้แก่ รัฐบาลกลาง องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (JNTO) องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (JETRO) JAPAN FOUNDATION และ CLAIR (Council of Local Authorities for International Relations)

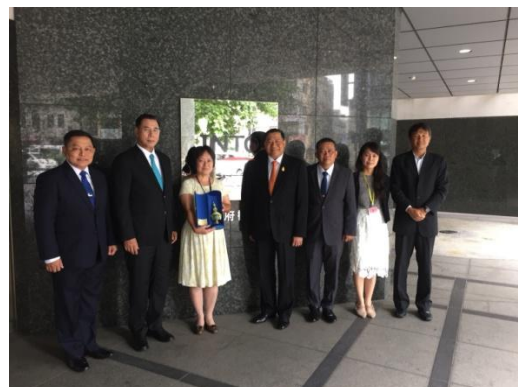
(๒) องค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ Canon Takashiyama Japan Text-Free Shop และ Visit Japan with Tokyo Otaku Mode

(๓) หน่วยงานระดับภูมิภาค ได้แก่ หน่วยงานจากเทศบาลทั่วประเทศ โดยในช่วงแรกที่ทางองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (JNTO) ได้ดูแลนั้น นอกจากจะมีการประชาสัมพันธ์ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะของประเทศจากประเทศแห่งการผลิตและอุตสาหกรรม เปลี่ยนเป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ในการนำเสนอสถานที่ที่สวยงามและแหล่งวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์แทน เพื่อการดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศแล้ว ยังได้มีพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการตลาดในต่างประเทศอย่างแข็งขัน โดยร่วมมือกับสถานทูตประจำประเทศไทย

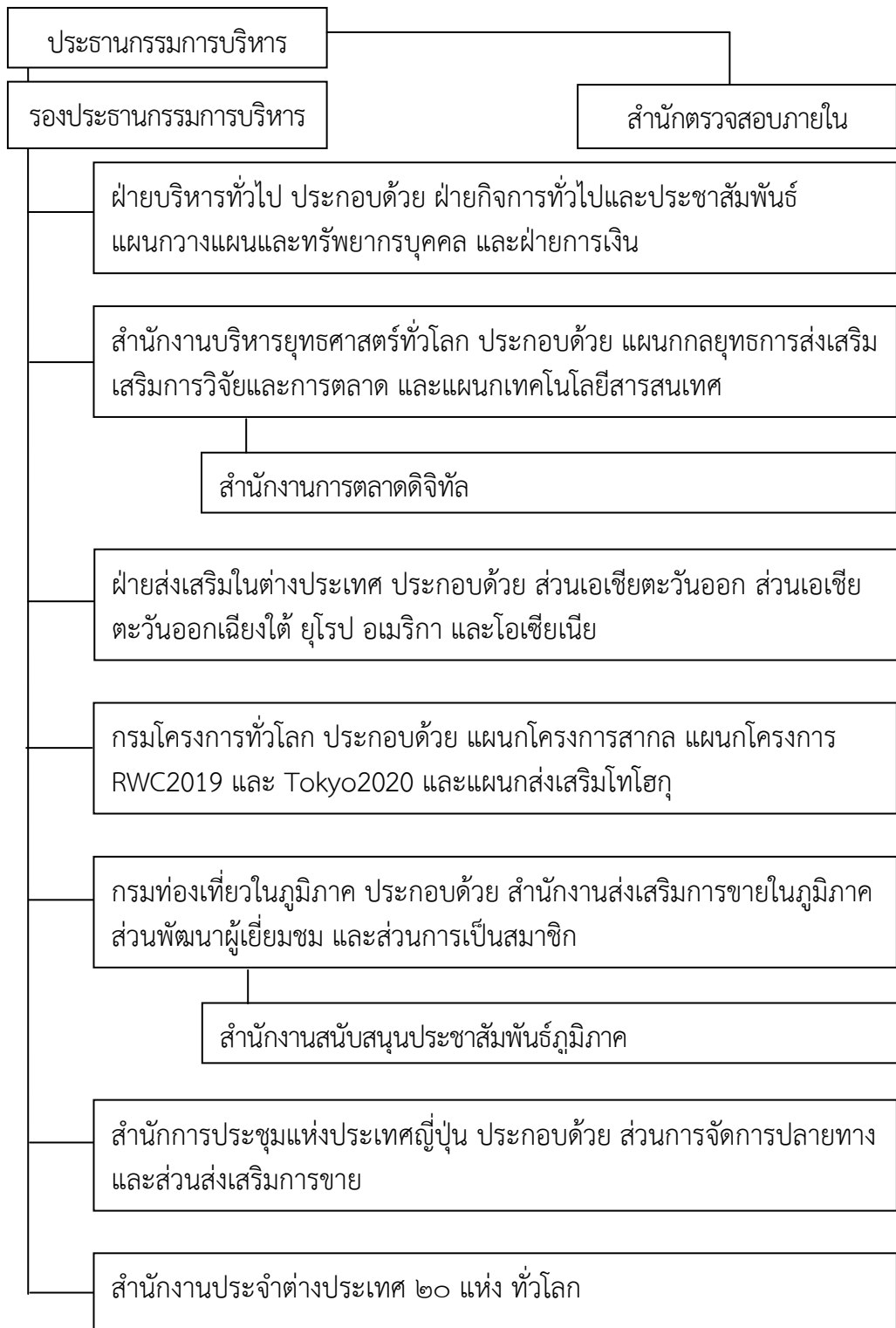
ในต่างประเทศ หน่วยงานรัฐท้องถิ่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และองค์กรการท่องเที่ยวต่างประเทศ (NTOs) โดยญี่ปุ่นจะเน้นการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม เช่น ความสวยงามของธรรมชาติที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล และอาหาร แทนภาพประเทศแห่งอุตสาหกรรมและการผลิต โดยมีการผลิตสื่อวีดีโอสำหรับโปรโมทการท่องเที่ยว โดยมีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศ และเชิญชวนนักท่องเที่ยวต่างชาติไปเยือนประเทศญี่ปุ่น โดยวีดีโอจะแสดงในห้องโดยสารของเที่ยวบินระหว่างประเทศที่เข้ามาในสายการบินญี่ปุ่นและอีกแปดสนามบินทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีการยกเว้นวีซ่าให้กับผู้คนในกลุ่มทวีปเอเชีย ในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ ได้ทำการยกเว้นวีซ่าประเภทพำนักระยะสั้นแก่นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและเกาหลีใต้ รวมถึงการยกเว้นค่าธรรมเนียมวีซ่าประเภทพำนักระยะสั้นสำหรับชาวเอเชีย อาทิ ใต้หวัน ฮองกง ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น

แคมเปญ Visit Japan ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐมากขึ้น รวมไปถึงองค์กรจากเอกชนและหน่วยงานในท้องถิ่น โดยมีการดำเนินการต่อยอดจากการดำเนินงานเดิมคือเน้นการใช้สื่อและการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศมากขึ้น เช่น การจัดงานนิทรรศการญี่ปุ่นในต่างประเทศ และการจัดโปรโมชันการท่องเที่ยวตามรอยสถานที่จริงที่ปรากฏในการ์ตูน และอนิเมชันต่างๆ เพื่อดึงดูดชาวต่างชาติผู้ที่ชื่นชอบการ์ตูน และอนิเมชันของญี่ปุ่น ดังนั้น แคมเปญ Visit Japan จึงเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในญี่ปุ่นโดยเฉพาะ เพื่อลบล้างภาพลักษณ์ที่เป็นประเทศแห่งอุตสาหกรรมและเปลี่ยนเป็นประเทศที่มีภาพลักษณ์ด้านสถานที่ที่สวยงาม รวมไปถึงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ควบคู่กับการเผยแพร่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในต่างประเทศ เพื่อให้ชาวต่างชาติได้ทราบและให้ความสนใจที่จะไปท่องเที่ยวในญี่ปุ่นมากขึ้น เช่น การจัดโปรโมชันเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการญี่ปุ่นทั้งด้านวัฒนธรรมและการเรียนต่อในญี่ปุ่น เป็นต้น ฉะนั้น แคมเปญนี้จึงมีความสำคัญอย่างมากในการเป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของญี่ปุ่นให้ออกไปสู่สายตาชาวโลก ทั้งนี้ ประเทศญี่ปุ่นได้มีนโยบายการฟื้นฟูเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามาเยือนญี่ปุ่น และมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการในส่วนของรัฐบาลที่ออกกฎหมายหลักและแผนการดำเนินการเพื่อสนับสนุนในส่วนของการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น การพัฒนาระบบขนส่งและการส่งเสริมการใช้สายการบินต้นทุนต่ำในการเดินทาง การผ่อนปรนวีซ่าให้กับประเทศในทวีปเอเชีย เป็นต้น ซึ่งมีการเริ่มดำเนินนโยบายตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๓ จนถึงปัจจุบัน โดยมีสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นในทุกปี ส่งผลให้เศรษฐกิจในประเทศดีขึ้นและอัตราการจ้างงานมากขึ้น

โครงสร้างภายในองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ สำนักงานบริหาร
ยุทธศาสตร์ทั่วโลก จะมีการวางแผนการทำงานขององค์กรให้มีความเป็นระบบทำให้การดำเนินงาน
เกิดความมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีกรมโครงการทั่วโลกที่มีการจัดตั้งแผนกขึ้นมาเพื่อดำเนินงาน
โครงการหนึ่งเป็นการเฉพาะ ตลอดจนมีการวิเคราะห์ความชอบของนักท่องเที่ยวต่างชาติผ่านทางระบบ
คอมพิวเตอร์ โดยการสำรวจข้อมูลจากการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ว่า
นักท่องเที่ยวมีความชื่นชอบในเรื่องใดและทำการส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
ให้เข้าไปท่องเที่ยวประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ในปี ค.ศ. ๒๐๑๘ องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น ได้เปิดตัว
โครงการ Enjoy my Japan เพื่อเผยแพร่ความเป็นประเทศไทยไปสู่ปี ค.ศ. ๒๐๒๐ โดยกำหนดกลุ่มลูกค้า
ที่เดินทางไปต่างประเทศเป็นประจำ แต่ยังไม่รู้จักประเทศไทยเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว
ยุโรป อเมริกาเหนือและออสเตรเลีย เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเหล่านี้ค้นพบเสน่ห์ของญี่ปุ่นที่เหมาะสมกับ
ความสนใจ ซึ่งมีการผลิตภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้ง
มีกิจกรรมต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

ในปี ค.ศ. ๒๐๑๙ ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพการแข่งขันรักบี้ฟุตบอลชิงแชมป์โลก
และในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ จะเป็นเจ้าภาพจัดโอลิมปิก โดยทางองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น
มีหน้าที่ส่วนหนึ่งในการรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์การจัดงานดังกล่าว และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยว
เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวประเทศไทยในช่วงเวลานั้น ซึ่งปัจจุบันมีการทำงานร่วมกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยการ
นำเอาวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นมาเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งยังได้มีการ
ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงผู้คนได้รวดเร็วและเพิ่มจำนวนมากขึ้น อีกทั้งมีความพยายาม
ที่จะสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเข้าไปประชุมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวประเทศไทย
เผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ในส่วนกรณีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยว
ประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยเดินทางไปแล้วและยังเดินทางกลับไปท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งการเดินทางไป
ประเทศไทยครั้งแรกอาจเป็นกรุ๊ปทัวร์หรือโอซากา แต่ผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งที่
สองจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การท่องเที่ยวออนเซน การท่องเที่ยววัฒนธรรม
 เป็นต้น ส่วนใหญ่การเดินทางไปท่องเที่ยวในประเทศไทยครั้งที่สองจะเป็นการเดินทางไปด้วยตนเอง
มากกว่าการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้มีการจัดทำคู่มือ
การท่องเที่ยวเป็นฉบับภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ บนเว็บไซต์ ซึ่งนอกจากจะมีข้อมูลการท่องเที่ยวทั่วไปแล้ว
ยังจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวแบบเฉพาะ อาทิ การท่องเที่ยวฤดูใบไม้เปลี่ยนสีทั่วประเทศ การท่องเที่ยว
เพื่อชมซากุระบานสะพรั่งทั่วประเทศ การท่องเที่ยวเพื่อชมดอกไม้บานาพันธุ์ การท่องเที่ยวเพื่อชมสวนสัตว์
พิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำ และดินแดนแห่งสัตว์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นต้น อีกทั้งจะมีการเก็บข้อมูลจากผู้เข้าชม
และกดถูกใจบนเฟซบุ๊กขององค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบความต้องการ
ของนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การกระตุ้นและปรับปรุงการบริการเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยว
มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ในส่วนกรณีการจัดมัคคุเทศก์ให้เพียงพอต่อการนำท่องเที่ยวของประเทศไทย
จะมีการจัดสอบให้ใบอนุญาตการเป็นมัคคุเทศก์ให้กับบุคคลที่ทำการสอบผ่าน ซึ่งไม่จำกัดเพียงแต่ชาวญี่ปุ่นเท่านั้น

แต่หากผู้ที่เป็นบุคคลชาติอื่นก็สามารถเข้ารับการสอบได้ รวมถึงนักเรียนนักศึกษาที่สามารถสอบ
รับใบอนุญาตมัคคุเทศก์ได้เช่นกัน ในอนาคตคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น
เพิ่มมากขึ้นอันเนื่องมาจากมีสายการบินจำนวนมากและทำการบินไปที่สนามบินต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น
ได้หลากหลายเส้นทางและมีแนวโน้มการแข่งขันระหว่างสายการบินเพิ่มขึ้นจึงทำให้ค่าบัตรโดยสารมีราคาถูกลง
ทั้งนี้ ส่วนมากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่นจะเป็น
นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ แต่ก็มีส่วนน้อยเท่านั้นที่แฝงตัวเข้าไปกระทำการที่ผิดกฎหมายและอาจเกิดจาก
ความที่ไม่เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังเป็น
ประเทศแรก ๆ ที่คนไทยให้ความนิยมเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว แต่รายได้ของคนไทยอาจน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น
จึงต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมทุนทรัพย์เพื่อให้เพียงพอต่อการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว ดังนั้น
การส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศญี่ปุ่นจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
ของคนแต่ละประเทศด้วย

๒.๒.๓ การประชุม ณ สำนักงานเทศบาลหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค

คณะกรรมการเข้าร่วมประชุมกับนายกทาเกอิโอะ อามาโนะ นายกเทศมนตรี
และคณะผู้บริหารเทศบาลหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
วิถีชีวิตของชุมชน และการบริหารจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีสาระสำคัญดังนี้

หมู่บ้านโอชิโนะฮักไค (Oshino Hakkai) ตั้งอยู่ที่จังหวัดยามานาชิ ในเขตพื้นที่
บริเวณติดกับภูเขาไฟฟูจิ ได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกทางธรรมชาติในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ และได้รับ
คัดเลือกให้เป็นหนึ่งในภูมิทัศน์ทางน้ำที่สวยงามในหนึ่งร้อยอันดับในปี ค.ศ. ๑๙๘๕ หมู่บ้านโอชิโนะฮักไค
มีพื้นที่ ๒๕ ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ ๙,๗๐๐ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และเป็นเมือง
ที่มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อาทิ เป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ของโรงงานผลิตหุ่นยนต์ที่มีการผลิตมากที่สุด
ของประเทศญี่ปุ่น มีพนักงานมากกว่า ๓,๐๐๐ คน ในจังหวัดยามานาชิมีผู้สูงอายุร้อยละ ๑๗.๒๐ แต่หมู่บ้าน
โอชิโนะฮักไคมีผู้สูงอายุน้อยที่สุดในจังหวัดและมีอัตราการเกิดสูงสุดจึงไม่มีปัญหาสังคมผู้สูงอายุ คนในวัยทำงาน
อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและไม่ออกไปทำงานต่างพื้นที่ เนื่องจากมีงานรองรับอย่างเพียงพอ

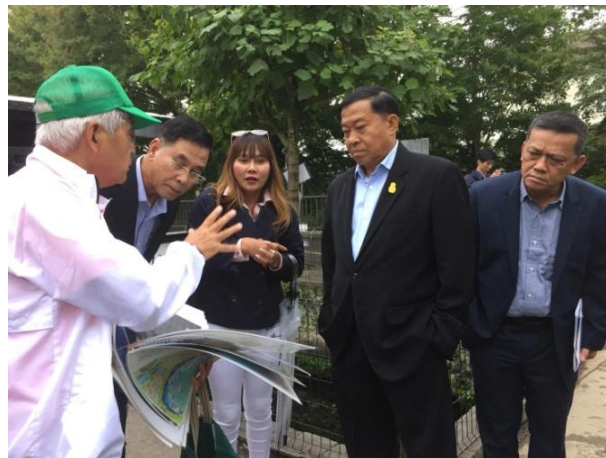
จุดเด่นที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค เนื่องจากเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมและมีความสวยงามของธรรมชาติเพราะอยู่ใกล้กับภูเขาไฟฟูจิ ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก หมู่บ้านแห่งนี้จะเน้นความปลอดภัยในการดูแลนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รวมทั้งประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยมีคนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนเหมือนกัน เทศกาลสำคัญทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้าน อาทิ เทศกาลวันที่ ๘ เดือน ๘ ของทุกปี ซึ่งเป็นเทศกาลสำคัญที่สุดของหมู่บ้าน มีการแสดงพลุเพื่อแสดงถึงความสันติสุขของโลกถึงแม้หมู่บ้านจะเป็นเมืองเกษตรกรรมแต่รายได้หลักมาจากการท่องเที่ยว ซึ่งมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องจากการท่องเที่ยวทั้งโรงแรม ร้านอาหาร และการบริการต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้บริหารของหมู่บ้านมีความต้องการให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกได้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชมหมู่บ้านสักครั้งหนึ่ง และมีความพยายามกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว หมู่บ้านโอชิโนะฮักไค โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ก่อความเดือดร้อนแก่หมู่บ้านและยังเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นระดับหนึ่ง ทั้งนี้ สาเหตุที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค เนื่องจากมีธรรมชาติที่สวยงามและมีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน มีอาหารการกินเป็นแบบฉบับของญี่ปุ่นและถูกปากของคนไทย และมีของที่ระลึกของฝากที่สามารถให้เลือกซื้ออย่างหลากหลาย รวมทั้งยังมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว อาทิ แหล่งแช่ออนเซ็น

ภายหลังจากการประชุมกับผู้บริหารเทศบาลหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค คณะกรรมการได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์หมู่บ้านโอชิโนะฮักไค ซึ่งเป็นศูนย์ที่รวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวของประเทศหมู่บ้านที่มีเอกสารทั้งภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย จัดไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และมีคนในหมู่บ้านที่เป็นผู้สูงอายุคอยให้ข้อมูลและเป็นมัคคุเทศก์อาสา เพื่อนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมบริเวณโดยรอบหมู่บ้าน รวมทั้งคณะกรรมการได้เข้าเยี่ยมชม พื้นที่เมืองแห่งวัฒนธรรมและมรดกโลกแหล่งน้ำพุโอชิโนะฮักไค โดยพื้นที่บริเวณรอบหมู่บ้านโอชิโนะฮักไค เดิมทีเป็นทะเลสาบ ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของการระเบิดของภูเขาไฟฟูจิและการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกทำให้ทะเลสาบเกิดการตื้นเขินและกลายเป็นพื้นที่แอ่งกระทะและมีน้ำที่มาจากใต้ภูเขาไฟฟูจิไหลเข้ามา

ในบ่อน้ำ บ่อน้ำพุมีลักษณะเฉพาะเหล่านี้ยังมีให้พบอยู่ถึงปัจจุบัน ในช่วงยุคกลางของประวัติศาสตร์บ่อน้ำ
บางแห่งเคยเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่นักบวชบนภูเขาไฟฟูจิได้นำน้ำจากบ่อไปใช้ในการปฏิบัติธรรม ซึ่งบ่อน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์เดิมมีชื่อว่า “ฟูจิมิตาราชิโมโตะ ฮักโกะ” แต่ในปี ค.ศ. ๑๘๔๓ ได้มีการบูรณะใหม่ภายใต้การนำ
ของผู้นำลัทธิความเชื่อโดกะโกะ ชื่อ “โทโตะเอมอนโอโยริ” ซึ่งเป็นผู้นำเกษตรกรรมแห่งเมืองอิชิกาเวโดมอน
จังหวัดยาชิโรและนักบวชของศาลเจ้า “อะซาฮิเซงกัน-จินจะ” (ปัจจุบัน คือ ศาลเจ้าเซงเง็น-จินจะ
แต่ชาวพื้นเมืองเรียกว่า ศาลเจ้าชิโบกุซ่า เซงเง็น-จินจะ) ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารและดูแลของวัดโทเอ็งจิ
ดังนั้น โมโตะ ฮักโกะ (ปัจจุบัน คือ น้ำพุโอะชิโนะฮักโค) กลายเป็นสถานที่แสวงบุญของเหล่าลัทธิความเชื่อ
“ฟูจิโกะ” เป็นผู้ที่เคารพและบูชาภูเขาไฟฟูจิเช่นเดียวกับอูจิสักโค และโซโตะ ฮักโค ณ สถานที่ที่มีการก่อตั้ง
ฟูจิโกะ รวมทั้ง “คาคุเกียว” ซึ่งเป็นนักบวชที่มีการฝึกฝนเป็นอย่างดี อ้างถึงหลักคำสอนสัทธรรมปุณทริกสูตร
จึงมีกษัตริย์แห่งมังกรทั้งแปดที่มีชื่อว่า “อิชิตะ-เรียวโอะ” ตั้งประดิษฐานประจำอยู่ที่บ่อน้ำพุทั้งแปด
และยังมีการแกะสลักบทกวีไวบนอนสุวารีย์ที่ทำมาจากหินน้ำพุ “โอชิโนะฮักโค” ได้ถูกคัดเลือกให้เป็น
อนุสรณ์สถานทางธรรมชาติของญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ และถูกคัดเลือกให้เป็นสถานที่สวยงามลำดับที่ ๑๐๐
ที่ได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครองโดยกรมทรัพยากรธรรมชาติ ในปี พ.ศ. ๑๙๘๕ และได้รับการคัดเลือก
ให้เป็นเขตการปกครองพิเศษในด้านของทัศนียภาพในปี ค.ศ. ๑๙๙๔ และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก
ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๓

บ่อน้ำพุของหมู่บ้านโอชิโนะฮักไคเป็นสถานที่สำคัญและเป็นแลนด์มาร์คดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นน้ำที่เกิดจากการละลายของหิมะบนภูเขาไฟฟูจิในช่วงฤดูร้อน และไหลผ่านหินลาวาที่มีรูพรุน รวมกับแร่ธาตุต่าง ๆ จนทำให้น้ำในบ่อมีความใสสะอาดเป็นพิเศษ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าน้ำในบ่อเหล่านี้นอกจากจะมีความใสสะอาดและเย็นแล้ว ยังมีความศักดิ์สิทธิ์ที่หากใครได้ดื่มก็จะมีอายุยืนยาวปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ จำนวน ๘ บ่อ ได้แก่

๑) บ่อเดะงุจิอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพภูเขาเปลวไฟมังกร) เป็นบ่อที่ใหญ่และกว้างที่สุด ตั้งอยู่ค่อนข้างห่างจากบ่ออื่น ๆ น้ำพุในบ่อแห่งนี้พุ่งออกมาจากหินภูเขาด้านล่างและน้ำพุมีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำคัทซึระกะวะ

๒) บ่อโอคามาเออิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าบาชินันตะเรียวโอะ) เป็นบ่อที่มีขนาดเล็กแต่มีปริมาณน้ำมาก ซึ่งคำว่า “โอคามาเออิเกะ” หมายถึง หม้อ สาเหตุที่บ่อน้ำมีชื่อนี้เนื่องจากการพุ่งของน้ำพุในบ่อมีลักษณะคล้ายกับน้ำที่กำลังเดือดอยู่ในหม้อ

๓) บ่อโซโคะนาซึอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าซาการะเรียวโอะ) เป็นบ่อที่ตั้งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานโนกิบายาชิ ซึ่งทัศนียภาพของบ่อแห่งนี้ได้รับการดูแลเป็นอย่างดีและยังคงสภาพเหมือนดังในอดีตทุกประการ

๔) บ่อโจซึอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าวาซูกิซึ-เรียวโอะ) เป็นบ่อที่มีลักษณะคล้ายกับขวดเหล้าสาเกของญี่ปุ่น ชาวบ้านมีความเชื่อว่าสามารถขอพรในเรื่องคู่ครองได้ที่บ่อแห่งนี้

๕) บ่อวาคุอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าโตคุซากะ-เรียวโอะ) เป็นบ่อที่มีปริมาณน้ำมากที่สุดและสวยงามกว่าบ่ออื่น ๆ จึงเปรียบเสมือนตัวแทนของทุกบ่อและมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญที่มีน้ำไหลออกมาจากช่องดินด้านใต้ของบ่อและมีลักษณะการไหลเป็นแนวกว้างสลับไปมา

๖) บ่อนิโกรีอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าอะนาบะดัตตะ-เรียวโอะ) เป็นบ่อน้ำที่ตั้งอยู่ถัดจากบ่อวาคุอิเกะ ซึ่งเป็นบ่อที่มีทัศนียภาพสวยงามและไหลลงสู่แม่น้ำอาหาระกะวะ แต่มีโคลนจำนวนมาก

๗) บ่อคางามิอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าซาการะ-เรียวโอะ) เป็นบ่อน้ำที่สะท้อนภาพภูเขาไฟฟูจิ ทำให้ดูเหมือนเป็นกระจกเงา

๘) บ่อไซบุอิเกะ (ที่ประดิษฐานของเทพเจ้าอุฮาซึระ-เรียวโอะ) เป็นบ่อน้ำที่มีดอกไอริชบานในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี ทำให้ทัศนียภาพของบ่อแห่งนี้มีความสวยงาม

ปัญหาที่กระทบต่อการท่องเที่ยวของหมู่บ้านโอชิโนะฮักโค อาจเกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากชาวญี่ปุ่นจึงทำให้การปฏิบัติตนไม่เหมาะสม อาทิ ปัญหาการส่งเสียงดังรบกวน ปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง และปัญหาการใช้ห้องน้ำที่ทำให้สกปรก แต่ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวลดน้อยลงแล้ว เพราะเกิดจากการสร้างการรับรู้ทางวัฒนธรรมของญี่ปุ่นให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจมากขึ้น รวมทั้งได้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้มีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ตลอดจนขอความร่วมมือจากบริษัทนำเที่ยวให้กำชับและแนะนำแนวทางปฏิบัติตนที่เหมาะสม และเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจังจึงทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลงเป็นอย่างมาก

ภายในบริเวณบ่อน้ำพุของหมู่บ้านโอชิโนะฮักโค มีพิพิธภัณฑ์ฮันโนะกิบายาชิเรียวกัง (Hannoki Bayashi Shiriyokan) ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก ดำเนินงานโดยคนในหมู่บ้าน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านในอดีต อาคารพิพิธภัณฑ์มีลักษณะเป็นบ้านชาวญี่ปุ่นที่มุงหลังคาแบบโบราณ ซึ่งการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วย การจัดแสดงเครื่องมือทางเกษตรกรรม เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน และของประดับตกแต่งของชาวญี่ปุ่นในสมัยก่อน รวมถึงเกราะและอาวุธของซามูไรที่ใช้ในการทำสงครามในอดีตของคนในหมู่บ้าน

๒.๓ การศึกษาการบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมและศาสนสถานในเมืองนาริตะ

เมืองนาริตะ เป็นเมืองในจังหวัดชิบะ ประเทศญี่ปุ่น เป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานนานาชาตินาริตะ ตั้งอยู่ในส่วนตะวันออกของเมืองนาริตะ บนพื้นที่เกษตรกรรมเก่าแก่ที่มีชื่อว่าซันริซูกะ (Sanrizuka) ซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดของญี่ปุ่น สำหรับให้บริการในพื้นที่ของกรุงโตเกียวและเมืองโดยรอบ มีสมมติฐานมากมายเกี่ยวกับที่มาของชื่อเมืองนาริตะ บางสมมติฐานกล่าวว่ามีที่มาจากตัวอักษรคำว่า “กลายเป็น” (นาริ) และ “นาข้าว” (ตะ) หรือชื่อเมืองมีที่มาจากเสียงดังสนั่น (นาริ) ของฟ้าผ่าในบริเวณนี้ หรือนาริ มีที่มาจากคำที่เลิกใช้ไปแล้วที่มีความหมายว่า “อุดมสมบูรณ์” หรือมาจากคำว่า “วิถีการดำรงชีวิต” (นาริวาอิ) พื้นที่ของเมืองนาริตะมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ โดยพบว่าเริ่มมีการเพาะปลูกข้าวมาตั้งแต่เมื่อ ๑๐๐ ปีก่อนคริสตกาล เนื่องจากเมืองแห่งนี้ตั้งอยู่ห่างจากมหาสมุทรแปซิฟิกเป็นระยะทางเกือบเท่ากับที่ห่างจากอ่าวโตเกียว และมีแม่น้ำสั้น ๆ อยู่บริเวณใกล้เคียงอีกจำนวนหนึ่ง ทำให้เมืองนี้เคยเป็นศูนย์กลางทางการปกครองและการค้าขายของภูมิภาคในช่วงยุคสมัยนาระ เริ่มมีการสร้างเมืองขึ้นในบริเวณนี้ และในปี พ.ศ. ๑๔๘๓ ได้มีการสร้างวัดนาริตาซังขึ้นมา จนในปี พ.ศ. ๒๔๓๒ เริ่มมีการรวมชุมชนต่าง ๆ ในบริเวณนี้เข้าด้วยกัน และก่อตั้งเป็นเมืองนาริตะเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เมืองนาริตะเริ่มมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อนายกรัฐมนตรีเอซากุ ซาโตะ เริ่มวางแผนการก่อสร้างท่าอากาศยานนานาชาตินาริตะ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ การสร้างท่าอากาศยานและการเชื่อมต่อเส้นทางเข้าสู่ใจกลางกรุงโตเกียว ทำให้เกิดการพัฒนากิจการบ้านเรือน ธุรกิจ และอุตสาหกรรมภายในเมืองนาริตะอย่างรวดเร็ว

เมื่อนาริตะเคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภออิมบะ จนเมื่อประกาศก่อตั้งเป็นเมือง จึงได้แยกตัวออกมา เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อนาริตะได้ผนวกกับตำบลไทเอและตำบลชิโมฟูชะ จากอำเภอคาโตรีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเมือง และปัจจุบันเมื่อนาริตะกำลังขยายตัวเข้าไปถึงพื้นที่ของอำเภอคาโตรี พื้นที่ส่วนกลางของนาริตะเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างสถานีรถไฟนาริตะ สถานีรถไฟเคเซนนาริตะ และวัดนาริตาซัง ถนนสายหลักของพื้นที่นี้ คือ ถนนโอมเทซันโด ซึ่งมีร้านค้ากว่า ๑๕๐ ร้านตั้งอยู่สองฝั่งถนน และเพิ่งมีการปรับปรุงถนนทั้งสายเมื่อไม่นานมานี้ ถนนสายนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในถนนที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในดีที่สุดในญี่ปุ่น ย่านเมืองใหม่เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่สร้างขึ้นใหม่ทางตะวันตกของสถานีรถไฟนาริตะ ในย่านนี้มีบ้านพักอาศัยกว่า ๑๖,๐๐๐ หลัง และมีผู้อยู่อาศัยประมาณ ๖๐,๐๐๐ คน การก่อสร้างย่านนี้เริ่มมีการวางแผนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยอ้างอิงจากเมืองใหม่ที่อยู่รอบกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ปัจจุบันนี้เป็นย่านที่คนส่วนใหญ่ของเมืองอาศัยอยู่ แรกเริ่มนั้นผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ในย่านเมืองใหม่จะต้องเดินทางเข้าไปในกรุงโตเกียวหรือตัวเมืองชิบะเพื่อทำงาน แต่ปัจจุบันมีคนจำนวนมากเริ่มหันไปทำงานในเมืองต่าง ๆ ทางตะวันตกเฉียงเหนือของชิบะ ซึ่งอยู่ใกล้กับย่านเมืองใหม่มากกว่า และมีนักธุรกิจผู้ประกอบการ และพนักงานบริษัท ที่อยู่ในส่วนกลางของนาริตะเริ่มย้ายมาอาศัยอยู่ในย่านเมืองใหม่มากขึ้น

วัดนาริตะซัง

วัดนาริตาซัง (Narita-san Temple) เป็นวัดพุทธที่ตั้งอยู่ในเมืองนาริตะ จังหวัดชิบะ ประเทศญี่ปุ่น เป็นวัดประจำเมืองนาริตะ ตั้งอยู่บนเนินเขาใจกลางเมืองนาริตะ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๔๘๔ (ค.ศ. ๙๔๐) ชาวญี่ปุ่นนิยมเข้ามาสักการะขอพรองค์พระพุทธรูป เพื่อความเป็นสิริมงคล วัดแห่งนี้ยังเป็นสำนักงานใหญ่ของโรงเรียนสอนศาสนา ลัทธิชินกอน ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ วัดหลักของลัทธิคินโต ที่ได้สร้างขึ้น อุทิศแด่ศาสนาพุทธให้กับเทพเจ้าฟูคูเมียวโอะ ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งไฟ จุดเด่นของวัดถือเป็นเทพชั้นสูงสุดของลัทธิชินกอน แกะสลักและถวายเป็นโคโบไดจิ ตามราชโองการของจักรพรรดิซึกะ วัดแห่งนี้มีผู้เข้าสักการะมากกว่า ๑๐ ล้านคนต่อปี ทางวัดได้จัดศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวไว้ทางด้านหลัง ตึกฮอนโด และมีสวนนาริตะซัง ในพื้นที่กว่า ๑๖๕,๐๐๐ ตารางเมตร เป็นสถานพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ถึงแม้ตัวอาคารจะถูกบูรณะและสร้างใหม่มาหลายครั้งแล้วแต่ก็สวยงามและยังคงถูกถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบันได้รับการบันทึกเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น ในส่วนของตัววัดเป็นพื้นที่กว้าง ประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ ที่มีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ เช่น วิหารหลักเป็นที่ประดิษฐานของ Dainichi Nyorai (พระไวโรจนาพุทธะ) และวิหารอื่น ๆ เช่น Komyodo วิหารอายุมากกว่าสามร้อยปีผู้คนนิยมอธิษฐานให้สมหวังเรื่องความรัก วิหาร Shakado ที่ผู้คนเข้าขอพรให้โชคดีแล้วคลาดปลอดภัย หรือศาลขนาดเล็ก ทางซ้ายของวิหารหลัก เป็นที่ตั้งของเทพ Shusse-inari ความเชื่อเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการทำงาน ในช่วงปีใหม่จะมีผู้คนเข้าไปไหว้พระจำนวนมากเป็นอันดับ ๒ ของประเทศญี่ปุ่น เป็นรองเพียงศาลเจ้าเมจิในกรุงโตเกียวเท่านั้น บริเวณวัดเป็นที่ตั้งของประตูหลักทางเดินบันไดขึ้นสู่อาคารหลัก เจดีย์ห้าชั้นหนึ่งคู่ สวนหย่อมที่มีสระน้ำขนาดใหญ่ รวมทั้งบริเวณสำหรับเลี้ยงสัตว์ อาคารหลักเป็นสถานที่สำหรับสักการบูชา ภายในก่อสร้างด้วยสถาปัตยกรรมพุทธแบบอินเดียน โดยยังคงเอกลักษณ์ของศิลปะแบบญี่ปุ่นเอาไว้ โดยวัดนาริตาซังจะมีการจัดกิจกรรมในช่วงเทศกาลที่สำคัญ ดังนี้

๑) เทศกาลปีใหม่ วัดนะริตะซังจะมีผู้มาเยือนจากทั่วทุกสารทิศในภูมิภาคคันโตมากกว่า ๒ ล้านคนในช่วง ๓ วันแรกของปีใหม่

๒) เดือนเมษายน วัดนะริตะซังเป็นสถานที่สำหรับจัดเทศกาลตีกองโทโกะที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคคันโต นักตีกองหลายร้อยคนจะเดินตีกองไปตามถนนโอะโมะเตะซันโดในวันที่สองของเทศกาลประจำปี

ส่วนที่ ๓ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

การเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี ณ ประเทศญี่ปุ่นครั้งนี้ คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการ ในการนี้ คณะกรรมการมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันตกติดกับคาบสมุทรเกาหลี และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีทะเลญี่ปุ่นกั้น ส่วนทางทิศเหนือ ติดกับประเทศรัสเซีย มีทะเลโอค็อตสค์ เป็นเส้นแบ่งแดน ตัวอักษรคันจิของชื่อญี่ปุ่นแปลว่าถิ่นกำเนิดของดวงอาทิตย์ จึงทำให้บางครั้งถูกเรียกว่าดินแดนแห่งอาทิตย์อุทัย ประเทศญี่ปุ่นมีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ ๖๑ ของโลก เช่น ภูเขาไฟฟูจิ เป็นภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศ มีประชากรมากเป็นอันดับที่ ๑๐ ของโลก กรุงโตเกียวเป็นเขตเมืองที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่มีประชากรอยู่อาศัยมากกว่า ๓๐ ล้านคน

ประเทศญี่ปุ่นปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ๒ ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดจะแยกออกเป็น นคร เมือง และหมู่บ้าน แบ่งตามเขตแดนที่ติดกันที่มีวัฒนธรรมและสำเนียงการพูดใกล้เคียงกัน รัฐบาลญี่ปุ่นได้พยายามกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรีของนครขนาดใหญ่ ของเมืองและของหมู่บ้าน ตลอดจนสมาชิกสภาส่วนท้องถิ่นทุกระดับมาจากการเลือกตั้ง

ประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนประชากรลดลงและอัตราการเกิดลดลงอย่างต่อเนื่อง ประชากรส่วนใหญ่ใช้ภาษาและมีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน โดยมีชาวต่างชาติ เช่น ชาวเกาหลี จีน บราซิล ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และชาติอื่น ๆ ประมาณร้อยละ ๑.๒ ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามเมืองใหญ่ เชื้อชาติส่วนใหญ่คือเชื้อสายชาวยะมะโตะ และมีชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวโอรุและชาวริวกิว รวมทั้งชนกลุ่มน้อยทางสังคมที่เรียกว่าบุระกุ ประชากรญี่ปุ่นมีอายุคาดหมายเฉลี่ยประมาณ ๘๒.๐๗ ปี จึงนับเป็นประเทศที่มีประชากรอายุยืนยาวที่สุดประเทศหนึ่งในโลก

ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่นับถือพุทธชินโตและมีจำนวนเท่ากับผู้ที่ไม่มีศาสนา โดยคนญี่ปุ่นร้อยละ ๕๑.๘ ระบุว่าไม่มีศาสนา ในอดีตศาสนาถูกผสมผสานจนทำให้พิธีกรรมทางศาสนานั้นมีความหลากหลาย เช่น พ่อแม่พาลูกไปศาลเจ้าชินโตเพื่อทำพิธีชิจิโกะซัน แต่งงานในโบสถ์คริสต์และฉลองในวันคริสต์มาส จัดงานศพแบบพุทธ และบูชาบรรพบุรุษ แบบขงจื้อ นอกจากนี้ ตั้งแต่ต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๕ มีลัทธิต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ศาสนาเทนริเกียว ลัทธิเทนริเกียว และลัทธิโอมชินริเกียว เป็นต้น

วัฒนธรรมญี่ปุ่นมีวิวัฒนาการมายาวนานตั้งแต่วัฒนธรรมยุคโจมง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศ จนถึงวัฒนธรรมผสมผสานร่วมสมัยซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากเอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ ศิลปะดั้งเดิมของญี่ปุ่นมีทั้งงานฝีมือ เช่น อิเกะบะนะ (การจัดดอกไม้) โอะริงะมิ อุกิโยะเอะ ตึกดา เครื่องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา การแสดง เช่น คะบูกิ โน บุนระกุระกุโงะ และประเพณีต่าง ๆ เช่น การละเล่น พิธีชงชา ศิลปะการต่อสู้ สถาปัตยกรรม การจัดสวน ดาบ และอาหาร การผสมผสานระหว่างภาพพิมพ์กับศิลปะตะวันตก นำไปสู่การสร้างสรรคัมมังะหรือหนังสือการ์ตูนของญี่ปุ่นที่เป็นที่นิยมทั้งในและนอกญี่ปุ่นอนิเมชันที่ได้รับอิทธิพลจากมังงะ เรียกว่า อะนิเมะ วงการเกมคอนโซลของญี่ปุ่นเจริญรุ่งเรืองอย่างมากตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓

รัฐบาลญี่ปุ่นต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ ภาคการท่องเที่ยว โดยมีมาตรการยกเว้นวีซ่าท่องเที่ยว ให้กับประเทศเป้าหมาย รวมถึงประเทศไทย กระแสไปท่องเที่ยวญี่ปุ่นได้รับความนิยมในหมู่คนไทยอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงหนุนสำคัญ ๆ ทั้งจากมาตรการยกเว้นวีซ่าท่องเที่ยวที่ยังคงมีผลบังคับใช้ ประกอบกับกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและโปรโมชั่นจากภาครัฐกิจที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเงินเยนที่อ่อนค่าลง รวมทั้งมีสายการบินต้นทุนต่ำเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวญี่ปุ่นมากขึ้นทุกปี ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวนานาชาติ เพราะมีสถานที่ท่องเที่ยว หรือวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ถึงแม้ว่าจะเกิดภัยธรรมชาติทั้งสึนามิหรือแผ่นดินไหวจนกระทบต่อการท่องเที่ยว แต่ญี่ปุ่นก็เป็นประเทศหนึ่ง ที่ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูด้านการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็ว

ระบบคมนาคมภายในประเทศที่สะดวกรวดเร็ว อาหารการกิน ตลอดจนอัยาศัยไมตรี ของชาวญี่ปุ่น เสน่ห์เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้ญี่ปุ่นได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิขึ้นในปี ๒๕๕๔ ภัยธรรมชาติครั้งดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ในญี่ปุ่นลดลงถึงกว่าร้อยละ ๕๐ แต่ภายในเวลาเพียง ๑ ปี ญี่ปุ่นก็ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูการท่องเที่ยวอีกครั้ง โดยได้ดำเนินมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย ทั้งการจัดนิทรรศการการท่องเที่ยวญี่ปุ่นในต่างประเทศ การเร่งสร้างความนิยมญี่ปุ่นผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งวัฒนธรรมอาหาร ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน โดยในปี ๒๕๕๕ มีนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นกว่า ๘.๓๗ ล้านคน (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๕ จากปีก่อนหน้า) และเพิ่มขึ้นจนมีจำนวนมากกว่า ๑๐ ล้านคน เป็นครั้งแรกในปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ได้ ๑๘ ล้านคนในปี ๒๕๕๙ และ ๒๕ ล้านคนในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามที่รัฐบาลตั้งไว้ ญี่ปุ่นจึงต้องเร่งใช้มาตรการกระตุ้นการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติขึ้นอีก โดยปรับกลยุทธ์การตลาด มุ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากอาเซียน (ซึ่งมีไทยเป็นเป้าหมายสำคัญอันดับ ๑) และอินเดีย เพื่อทดแทนนักท่องเที่ยวจีนที่ลดลงตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา จากปัญหาความสัมพันธ์จีน-ญี่ปุ่นที่ลดลง และหนึ่งในมาตรการกระตุ้นดังกล่าว คือ มาตรการยกเว้นการตรวจลงตราหรือวีซ่าเข้าประเทศให้กับนักท่องเที่ยวไทย และมาเลเซีย ที่ต้องการเดินทางเข้าญี่ปุ่นเพื่อพำนักระยะสั้นไม่เกิน ๑๕ วัน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ทำให้นักท่องเที่ยวไทยในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในปี ๒๕๕๖ มีนักท่องเที่ยวไทยไปญี่ปุ่น ๔๕๓,๖๐๐ คน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗๔ ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มสูงสุดในบรรดานักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด และเป็นจำนวนสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ในขณะเดียวกันเพื่อป้องกันการใช้ช่องโหว่จากการยกเว้นวีซ่า เช่น การหลบหนีเข้าเมืองเพื่อเข้าไปทำงานในญี่ปุ่นอย่างผิดกฎหมาย ปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งที่ผ่านมาพบว่ามียาหน้าที่ใช้โอกาสจากการยกเลิกรวีซ่า หลอกลวงคนไทยไปทำงานในญี่ปุ่น (ทั้งนี้ จากสถิติในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ คนไทยที่กระทำผิดกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองของญี่ปุ่น มีจำนวนลดลงทุกปีจาก ๑,๔๗๕ ราย เป็น ๑,๑๐๘ ราย และเป็น ๗๘๖ ราย ตามลำดับ) รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้เพิ่มความเข้มงวดด้านการตรวจคนเข้าเมือง โดยมีมาตรการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนขึ้น นักท่องเที่ยวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้อง มีการสำรองเที่ยวบินขากลับเรียบร้อย ตอบคำถามเจ้าหน้าที่ได้อย่างชัดเจน และตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียด เช่น กิจกรรมที่จะเข้าไปดำเนินการในญี่ปุ่น ระยะเวลาในการพำนักที่ญี่ปุ่นซึ่งต้องไม่เกิน ๑๕ วัน ต้องไม่มีประวัติกระทำผิดกฎหมาย เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือเคยถูกเนรเทศออกจากประเทศญี่ปุ่นรวมถึงการค้ามนุษย์หรือค่าบริการ ขณะเดียวกัน แม้จะมีแรงงานต่างชาติบางคน

ที่รอดพ้นจากการตรวจของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองญี่ปุ่นได้ ก็ไม่ใช่การรับประกันว่าแรงงานเหล่านั้นจะสามารถมีชีวิตที่สุขสบายเนื่องจากจะต้องถูกจำกัดให้ทำงานในสาขากรรมกรก่อสร้างและแรงงานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นสาขาที่ขาดแคลนแรงงานชาวญี่ปุ่น ได้ค่าจ้างต่ำมาก อีกทั้งยังต้องใช้ชีวิตอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ ตรงกันข้ามกับแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมาย เช่น ในส่วนของประเทศไทย กระทรวงแรงงานมีโครงการที่ร่วมกับองค์กรพัฒนาแรงงานระดับนานาชาติของญี่ปุ่น (IM Japan) รับสมัครคัดเลือกและจัดส่งคนไทยไปฝึกงานที่ญี่ปุ่นเป็นประจำทุกปี โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการนี้ นอกจากจะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมไม่น้อยกว่าค่าจ้างของแรงงานชาวญี่ปุ่นแล้ว ยังมีหลักประกันที่มั่นคง และได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพ ดังนั้น ผู้ที่ต้องการเข้าไปทำงานในญี่ปุ่น ควรผ่านกระบวนการที่ถูกต้องและไม่ลักลอบเข้าไปโดยอาศัยช่องโหว่จากการยกเลิกวีซ่า

จากการเดินทางไปเยือนและประชุมทวิภาคี ณ ประเทศญี่ปุ่น คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ ข้อสังเกตด้านศาสนา

๑) ประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความเร่งรีบเพราะมีการแข่งขันกันมาก ทำให้มีความเครียดและมีปัญหาด้านสุขภาพจิต และสถิติการฆ่าตัวตายสูงมาก สิ่งที่จะช่วยบรรเทาความเครียดได้ ก็คือการปฏิบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เนื่องจากญี่ปุ่นชอบความเร็วให้ได้ผลทันใจ พระพุทธศาสนานิกายเซนจึงเป็นที่นิยมและมีการสร้างนิกายใหม่ ๆ หรือลัทธิใหม่ ๆ ที่ปฏิบัติได้ผลรวดเร็วอีกมาก คนญี่ปุ่นส่วนหนึ่งไม่นับถือศาสนาใดเลยแต่ยึดถือลัทธิการเมืองตามความชอบใจของตน พยายามปรับตัวทำการปฏิรูปวิธีเผยแผ่คำสอนให้เข้าถึงคนทุกกลุ่มทำให้ศาสนาใกล้ชิดพุทธศาสนิกชนมากขึ้น

๒) ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ใจกว้างในเรื่องศาสนา ชาวญี่ปุ่นในปัจจุบันไม่ได้ยึดติดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง พิธีกรรมหรือประเพณีต่าง ๆ ทางศาสนาจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มากกว่าความหมายทางศาสนา ซึ่งคนญี่ปุ่นสามารถปฏิบัติตามประเพณีต่าง ๆ ของศาสนาที่แตกต่างกันได้ โดยไม่มีความรู้สึกขัดแย้งแต่อย่างใด

๓.๒ ข้อสังเกตด้านวัฒนธรรม

๑) คนญี่ปุ่นรักษารากเหง้าของวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยมีการปลูกฝังวัฒนธรรมประเพณีให้แก่เด็ก ในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียน ชุมชนต่าง ๆ ในญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการสืบสานเทศกาลและประเพณีที่สำคัญประจำท้องถิ่นและยังส่งเสริมให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรม การทุนและอนิเมชั่นในญี่ปุ่นจะมีการนำเสนอเรื่องราวของวันสำคัญต่าง ๆ ในรูปแบบที่สนุกแฝงด้วยความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมผ่านความบันเทิง รวมทั้งผู้ประกอบการต่าง ๆ ได้ร่วมกระตุ้นให้ผู้คนรักษาประเพณีไว้โดยก่อนเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ประมาณหนึ่งเดือนจะมีขนมหรือวัตถุพิเศษที่ใช้ในเทศกาลสำคัญถูกวางไว้ในมุมหนึ่งที่สามารถมองเห็นได้ง่ายของร้านซูเปอร์มาร์เก็ต

๒) ชุมชนของประเทศญี่ปุ่นใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ใส่ใจต่อการนำเสนอมรดกวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของมรดกวัฒนธรรมและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

๓.๓ ข้อเสนอแนะด้านการท่องเที่ยว

๑) ประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงเห็นถึงความสำคัญและสร้างบทบาทให้แก่ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เป็นอาสาสมัครดูแลอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น การดูแลการจราจรและความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และเป็นมัคคุเทศก์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

๒) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่ปัญหาที่ตามมา อาทิ การลักลอบอยู่อาศัยภายในประเทศญี่ปุ่นเกินระยะเวลาที่กำหนด และการถูกหลอกลวงให้ขนยาเสพติดเข้าไปในประเทศญี่ปุ่น

๓) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอนาคต อาทิ การสร้างการรับรู้และสื่อสารภาพลักษณ์ในมุมมองใหม่ ของประเทศไทยไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้หญิงชาวญี่ปุ่น และกลุ่มเดินทางท่องเที่ยวครั้งแรก รวมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาในประเทศไทยแล้วให้เดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยซ้ำอีก

๔) องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีนโยบายการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่นอย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดทำเว็บไซต์ การท่องเที่ยวประเทศไทยที่เป็นรูปแบบภาษาไทย และมีเอกสารแนะนำการท่องเที่ยวในช่วงฤดูธรรมชาติ หรือเทศกาลต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น เป็นรูปแบบภาษาไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับรู้และเกิดความสนใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น

๕) ประเทศญี่ปุ่นมีความโดดเด่นในเรื่องของการรักษาอัตลักษณ์ของตัวเองไว้ได้อย่างเข้มงวด มีการดูแลสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบ รวมทั้งมีความต้องการรายได้จากการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและชุมชน

๓.๔ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) เห็นควรให้มีการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ในด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว อาทิ การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศไทยกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนหรือส่งบุคลากรด้านวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น ความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๒) เห็นควรสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะในเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนของทั้งสองประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งสอง

๓) แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย อันจะเป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว